

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, november 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Bánffy zászlóbontása.
A képviselőház ülése.
Egyről-másról. Irtá: Lux Terka.
Az aradi állami tisztviselők mozgalma.
Tisza a Ház feloszlításáról.
Székhámos katonatiszt.
Olay Lajos sajtópanasz.
Tisza és Körber harca.
Az udvari vadászat titkai.
Meggyilkolt marhakereskedő.
A néppárti elnöke lemondott.
Gyógyilkos gyermekleány.
Vernissage napján.
Gyulai István gróf regénye.
Színésznő és kritikus.
Kötélhalálra ítélt rablógyilkos.
Tárcsa: A hétről. Irtá: Forgács. — Aradi kép-
kiállítás. Irtá: Steiner József.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodál.
Irtá: Lagerlöf Zelma.

Bánffy zászlóbontása.

Arad, november 21

Holnap, vasárnap, egy új politikai párt
zászlaját bontja ki Kolozsvárott Bánffy
Dezső báró.

Ezekben a napokban, mikor egymás-
után aratja sikereit Tisza István gróf,
eme diadalmas napok közepette is ro-
konszenvvel látjuk egy kormányképes és
minden ízében szabadelvű ellenzéki párt
alakulását.

Bánffy Dezső báró, akinek neve alatt

utra kel most az új politikai párt, mi-
niszterelnöke volt Magyarországnak. A
leghatalmasabb és legelőkelőbb méltóság-
ból a legdiszesebb méltósága lett az or-
szágnak: főudvarmester, az első zászlós-
urak egyike. Bánffy Dezső bárónak tehát
éppenséggel nem lenne szüksége más po-
litikát csinálni, mint kiváló állásokban levő
társainak.

Bánffy Dezső báró, akinek neve alatt
utra kél egy új politikai párt, miniszter-
elnöke volt Magyarországnak. Ez idő alatt
talán hibázott is, de annál többet és ki-
válóbbat alkotott. Bukása után azután el-
következett a magyar politikában az az
öt esztendő, amely teljesen meghamisi-
totta a nemzeti politikát és összezuzta,
semmibe sem vette a nemzetfejlesztő áb-
rándokat. Öt esztendő alatt meddő és
hasztalan akta elintézéseket végzett a po-
litikai élet, hogy tisztázza a képviselők
becsületét, a választó polgárok politikai
tisztességét, azután pedig formulázhasson
a kiegyezés fölött.

Tisza Istvánnal új életerő pezsdült a
szabadelvűpárt ereibe. Tudatos, határo-
zott politikai irány jellemzi az új kor-
mányelnök programját, erőt, harcikedvet
kapott tőle az egész szabadelvű párt.

Ilyen viszonyok között a szabadelvű-
ség minden igaz barátjának szimpáthiával
kell kísérenie ama pártalakulást, mely bár
bizonyos pontokban ellenzéke készülni

a jelenlegi többségnek, de alapjában véve
mégis arra fog szolgálni, hogy az ellen-
zéki hálás talaján nemcsak megossza
az uralmat Lengyel Zoltánékkal és Ra-
kovszky Istvánnal, de kedvező körülmé-
nyek között ki is sajátítsa azok kezéből.

Hogy a Bánffy-pártot a jelenlegi több-
ségtől nem a gyűlölet, a bénítólag ható
agyarkodás fogja elválasztani, hanem csak
a munkaprogramban való eltérés, az ki-
tűnik már most, amikor még csak ala-
kuló stádiumban van az új párt. Erre vall
a következő tudósítás is, melyet Kolozs-
várról kaptunk ma:

„Kolozsvárott már egy hónapja lázas ér-
deklődés között folyik a Bánffy Dezső báró
zászlaja alatt tömörülő „új párt“-nak a
szervezkedése. Most, hogy Tisza István
gróf legutóbbi fellépése Körber ellen le-
szerelte azokat, akik Tiszában az udvari
politika megtestesült képviselőjét látták,
az „Új párt“ egyik vezérémbere, aki Ko-
lozsvárott a legszámottevőbb politikai té-
nyező: közé tartozik, a következő levelet
intézte Felitzsch Artur báróhoz:

„Én Kolozsvárott már egy eszten-
deje aggodva figyeltem az országgyü-
lésen történeteket és nem egyszer lát-
tam, hogy a szabadelvű párt nem kö-
vetett el mulasztásokat. Minden rábe-
széléstől menten, hosszú gondolkodás
után elhatároztam, hogy egy olyan
pártalakulást támogatok, melynek kere-

A hétről.

Versek a műtárlatról.

I.

Hogy az ember a terembe
Lép,
Alig győzi nézni; mennyi
Kép!
Köztük minden zsáner: csúnya,
Szép,
A minót csak megkíván a
Nép.

Egy kép előtt álldogálok
Ép,
S egy gondolat bánt, mindegyre
Tép.

Mit ábrázol, mi legyen e
Kép.
Nem találom, azt ki, semmi-
Kép.

II.

Álmom egén, mint esti csillag
Egy fényes terv ragyog
S a terv nem válhatik valóra,
Mivel szegény vagyok.

Ó add, Teremtő, hogy szerencsém
Egy napra csak legyen,

A főnyereményt, hogy megüsse
Az osztálysorsjegyet.

Egy milliós nagybácsit adjál
Mely ápol s eltakar,
S a jó derék nagybácsi éljen
Sokáig, de hamar.

S ezeknek tetejébe, clou-nak
Ó tedd meg a csodát
A versim aranyjárdékká
Hogy változtassad át.

Akkor talán a régi tervet
Valóra válthatom
S veszek egy miniatűr képet
Az őszi tárlaton.

III.

Sorjába néztem a tájképeket,
A sokféle színű földet, eget,
Vászonra festett völgyet, bokrot, árkot
S végignéztem aztán Rubovics Márkot.

S az áhitat legottan elfogott,
Tekintvén őt, a nagy műtárnokot,
A férfiut, kinél — már annyi éve, —
A titkok titkai vannak letéve.

Megtudni mindenkinek sikerül,
Hogy mindenik kép mennyibe kerül,

De Rubovicsnak adatott csak tudni,
Hogy mennyit lehet abból lealkudni.

IV.

Mint tengerészt, ha a családja,
Rövid időre újra látja,
Mint fecske a tavaszi szellőt,
A rendőr a semmirekellőt,
Rabot, kire jól nem vigyáznak, —
Ugy látok újra, évről évre
Egy kékre-zöldre-feketére
Festett hatalmas, büszke vásznat.

Már szint' előre megvigyázom:
Ott lesz e az új verniszázson.
Akár vén lány a főkötőre:
Hiába vágyik a vevőre,
Rég elhagyta már a divatját,
Nem szánja senki meg a dolgát,
Mert kipakolják, bepakolják,
És évről-évre el nem adják.

Már barátom kezd szinte lenni;
Nem változik rajt' semmi, semmi,
Színét nem másítja, se foltját,
Maradt, a hogyan kirajzolták.
De egy változás mindig ér e;
Mivel vevőt már sohse hódít,
A kép azzal vigasztalódik,
Hogy — egyre többet kérnek érte.

Forgács.

tében a magyar nemzeti állam kiépítésének ideálját vélem.

Ha az új pártban még nem is csalódtam, de csalódtam bennetek és ezuttal a szabadelvű párt előnyére. A te és a szabadelvű párt vezérének, Tiszának szereplése a Körbernek adott válaszában oly hatalmas volt, az én igényemet annyira kielégítette, hogy elhatároztam, hogy nem lépek az új párt kötelékébe, mert Tisza legújabb hazafias és erélyes nyilatkozatával fölkelte bennem a reményt arra, hogy az ő kormányzatától is remélhetem igaz és szép ideáljaink megvalósítását.*

Ez a kolozsvári távirat bizonyítja legjobban, hogy az elvek terén nincs tántogó úr a szabadelvű párt jelenlegi iránya és Bánffy Dezső programja között.

Ami eltérés van, az kitűnő fegyver lesz egy kipróbált hazafi, egy nagy koncepcióju, erős akaratú államférfiu kezében, hogy eltérítse a választók ezreit, a radikális nemzeti politika iránt mindig fogékony, józan magyar köznepet a közjogi frázisok terítettlen, üres asztalától, és egy olyan ellenzeki párt zászlaja alá tömörítse, melynek főirányelve a nemzeti erőt adó, célratörékvő magyar gazdasági politika.

A Bánffy-párt holnapi zászlóbontása elé ezek tudatában néz rokonszenvvel a szabadelvűség minden barátja.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 21.

Minden csak a megszokás. Az obstrukciót is megszokják a honatyák, de — s ez még ennél is súlyosabb dolog — a koránkelést is. Hajdanában danában tizenegy óra felé gummitalan fiakkereken hozták össze a képviselő urakat, akik bágyadtan, piros szemekkel, nehezen nyújtózkodva jöttek el, hogy megkezdhesse velük a szorgalmas elnök a tanácskozásokat s ma már tíz óra felé annyi volt a képviselő a Házban, mintha az orfeumnak az új repertoárját mutatnák be.

Aradi képiállítás.

Irta: Steiner József.

Mint a Hock-kultuszban megboldogult néhai Aradi Művészeti Egyesület igazgatóságának egyik beszüntetett tagja — most hogy a Szalon hála az Ernszt ur agilitásának már negyedszer rendez nálunk kiállítást — úgy érzem magamat, mint az a bizonyos orvos, ki piccolózás közben lepi meg a paciensét, holott annak a diagnózis szerint már por és hamunak kellene lennie.

Szó sincs róla, nem annyira az egyesületen, mint inkább a közönségen mulott a dolog, mert lelkesedés, az volt itt bőven, de a kincsek őrzőjének, Rethy gazdának, átkozottul kevés dolga akadt a tagpanzek nyugtáztatásával.

Köszönjük meg tehát a Nemzeti Szalonnak, hogy ő többre becsüli, sőt mi több többre értékeli a mi műpártolásunkat, mint jómögünk és ismét vagy 300 képpel vállalkozott közöttünk sátorfájá felütni. Vállalkozott — mondón — tehát nem tart igényt most már a vendéglátó elnéző udvariasságára; hanem állja a kritikát. Annál dicsértesebb, hogy jól kiállja, mert most egyszerre a Mücsarnok budapesti Téli Tárlatával és a Nemzeti Szalon Ferenczy kiállításával nehezé dolog volt arra való jó képet összegyűjteni mennyi itt a 300 kép között akad.

És ne vegyék az intézők kákan csomót keresésnek, ha mégis kifogásolunk valamit.

Ismét mozgalmas, és érdekes az ülés kezdete. Tisza István gróf nyilatkozik újra Körberrel. Ennek már tegnap hirtel s így mindenki korán sietett a Házba. De a koránjövők is későn érkeztek, mivelhogy Perczel Dezső elnök már egynegyed tizenegyre megnyitotta az ülést, a legtöbben pedig a féltizenegy óra megnyitáshoz vannak hozzászokva.

Tisza beszélt röviden ugyan, de érdekesen. Azután elfvették ismét az unjoncozási javaslatot s hallgatták tovább a honatyák véget érni nem akaró szóáradatát.

A képviselőház ülése november 21-én.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Az ülés pontosan kezdődött. A jegyzőkönyv felolvasását mostanában figyelemmel szokták hallgatni. Ma is. Ugron Gábor pláne egy passzust újra is elolvastatott magának, a kákan is csomót keresve.

Az elnök megtette ezután a soronlevő előterjesztéseket. Bemutatta a többi közt az országos iparegyesületnek Zichy Jenő gr. által beadott feliratát a normális parlamenti viszonyok helyreállítása érdekében. Bejelentette továbbá az elnök, hogy gróf Serényi Béla új államtitkár lemondott a mandátumáról.

Ezután az interpellációs könyvet olvasták fel. Két újabb interpelláció van bejelenve: Rakovszky István és a villamos vasuti állóhelyek dolgában és Sebess Dénesé a eddigi tagosítási mérnökök minőségéről.

Még Szivák Imre teszi le a Ház színe előtt mint az igazságügyi bizottság tagja az esküt, ezután jelenti az elnök, hogy napirend előtt a miniszterelnök kíván szólni. Csend lesz hirtelen és feszült érdeklődéssel fordul a Ház gróf Tisza István felé.

(Az ülés e részéről alább külön cikkben emlékezünk meg.)

(Az unjoncozási vita.)

A Körber-incidens elintézése után rátért a Ház a napirendre: az unjoncozási törvényjavaslat folytatolagos tárgyalására.

Vertán Endre szólalt fel elsőnek. Hosszan és messzetérően fejt ki az okait, miért nem fogadja el az unjoncozási javaslatot. Brálja a katonai és a nemzetiségi programját a kormánynak.

Közben a terem annyira kiürül, hogy határozatképtelenség konstatálását kérik és csak a gyorsan beözönlő képviselőknek köszönhető, hogy kénszerszünet nélkül kellett Vertánnak tovább beszélnie.

Vertán Endre azzal végzi pont dőlben beszédét, hogy a nyelvkérdése a hadseregben nem lehet felségjog. Az unjoncozási javaslatot egyébként nem fogadja el. (Tetszés balról.)

— Ugyanis, bár midőn a város semmi anvagi áldozatot nem hoz és csak a helyiséget engedni át ingyen a Szalonnak, inkább üzleti kérdés és feladat az mit a Szalonnak meg kell oldani, mégis mi már a cégérben foglalt fogalom miatt is ragaszkodunk hozzá, hogy a képiállítások kulturmissziót is teljesítsenek. Ezt pedig csak akkor lehet tökéletesen elérni, ha a tárlatban lehetőleg az egész számottevő magyar művészet van képviselve. Értsük meg egymást: Jól tudom, hogy nem kevés az, mit a Szalontól kérek, mert a művészvilágban gyakori érzékenykedések, irigykedések utját állják annak, hogy a művészek teljesen egy táborba verődjenek; de nekünk — kik teljesen a Szalonnra bizzuk tárlataink rendezését — viszont nagy érdekünk, hogy ne csak a Szalon első embeleinnek képet tanujuk megismerni, hanem mind azokét, kik ma a magyar művészet számottevő egyéniségei; mert bizony igen sokan — akár időben, akár pénzben értsük — nem érnék rá a budapesti tárlatok látogatására és a művészet haladásáról csak az időnként megújuló aradi kiállítások alapján vesznek tudomást. Nos! remélem, hogy ezt a kis — magrovási kalandot — megbecsülnék nekem az igen tisztelt Barátom Ura még és a legközelebbi kiállításunkon már találkozzunk egy-két olyan névvel is, mely a magyar művészet lapjain sűrűn, a Szalon katalógusában azonban egyáltalán nem fordul elő.

Ha mindjárt megvétel utján jutna is a

Rakovszky István beszél ezután, hogy a néppárt álláspontját kifejtse. Egy angol történelmi reminiscenciát olvas rá a mi viszonyainkra és azt olvassa ki belőlük, hogy minálunk az idegen tanácsosok kezébe került a hatalom. Nincs bizalommal a kormány iránt, legkevésbé Tisza iránt. Hiszen most is előbb az unjonco megajánlását kéri, mielőtt indemnitást kérne.

Nem szavazza meg az unjoncojavaslatot. Mindenekelőtt az indemnitást kellene elintéztetni. Élesen bírálja a szabadelvűpárt programját. A következtelenség vádját hangoztatja ellenük, mert azazal is, hogy most nem az indemnitás tárgyalatik, csak azt mutatják, hogy nem az ex-lexből való kilábolást tartják elsőrangú fontosságúnak. Külömben is a szabadelvűpárt programja, csak e párt egy tödékének a programja, mert Apponyi Albert kijelentette, hogy ha e program nyolcadik pontja tárgyalásra kerül a Házban, ő kilép a pártból. Nincs tehát meg az egység.

Feilitzsch István br. De csak a nyolcadik pontra.

Rakovszky István ezután az ex-lexben való ház feloszlatás lehetőségét vitatja és Széll Kálmánra, Hegedüs Sándorra hivatkozik, hogy ez lehetetlen. Végül a mostani helyzetről szól.

(Szünet után.)

Most tíz perc szünet volt.

Ezt megelőzőleg Rakovszky folytatta beszédét s igen érdekes nyilatkozatra készített a miniszterelnököt. Az ülésnek e részét szintén külön cikkben közöljük.

Szünet után:

Kálosi József szólal fel, a ki hosszú beszédben fejtegette, miért nem fogadja el az unjoncozási törvényjavaslatot.

Az ülés 3 órakor végződött. A vitát hetfőn folytatják.

Egyről-másról.

(A kókusz zsír. — Vendéglősök és kifőzd asszonyok. — A pénzkölcsönzők új specialitása. — Nemzetközi színház Budapesten. — Előbb magyarosodjunk!)

Irta: Lux Terka.

Budapest, november 21.

Ez a mi hol vig, hol szomorú, de mindig szép és szegény Budapestünk örülhet. Ugyancsak örülhet. Hogy miért? Nagy isten, hát először is azért, mert az olcsó kókusz-zsír megdrágul. Persze ezt önök boldog emberek, így egyszerre, nem értik meg. Mi budapestiek, szónéikül is megértjük. Megértjük, micsoda boldogság, mennyi remény, mennyi vigasz van számunkra ebben a három kis igénytelen szócskában: a kókusz-zsír megdrágul...

Volt most öröm a nem tudom hány mil-

Szalonn egy két ilyen képhez, szeretném ha Mednyánszky philosophikus mélységű költeményei; Fényes szociális szónoklatai; Lotz nemes légius bajjal megvázolt asszonyai, az Uj-áry világító színei Czizler érdekes beállítású arcképei; Kernstock rusztikus vonalai, László elegáns képei, Ferenczy, Grünwald, Réti, Bihari, Bizsnhut, Vágo, Vastagh stb. vásznai nem hiányoznának a kiállításból. Akkor csakugyan el lehetne mondani, hogy az egész magyar Művészet haladását mutatja a tárlat, mert a művészek igen nagy és számottevő része méltóan van képviselve a kiállításon.

Mednyánszkykn kezdtem az absentállókat, hát konstatálhatom, hogy itt van Kézdi Kovács az ő érdekes zöld világítású erdei részletével, melyeken úgy megül a csönd, mint a lelken az áhitat, ha a természet egy egy ilyen szentélyét méltányolni tudja. Szeretem a Kézdi Kovács képeit, mint szeretem a Bársony István elbeszéléseit, mert ideo, friss természet és annak mindenekelőtt való szeretete szól belőlük. A 19-es szám Oszti gondolatok, a 69-es, Nyires mocsár, az 57-ik Oszti álom; A 28-ik Eső után mindegyik úgy hat reám, mint ha ozon-dus levegőben járnék, hol frisebben kering a vér és elevenebben működik a képzelet.

Katona, — kire mindég gondolok, ha Mednyánszky képeit említem — most csak egy kis 27-ik sz. képpel szerepel, mely nem az igazi Katona zsáner.

Annál erősebb és szebb munkákkal sze-

Hős parlamentben is a napokan két angol szó miatt, de mi ez azon boldogtalan halandóknak öröméhez, kiket a sors pincérek és kifőző asszonyok asztalához dobált el. Mondom, hogy ezt önök és mindazok, kik saját konyhájuk főztét eszik, nem értik meg. Pedig a dolog tulajdonképpen egyszerű. A kókusz-zsirt az Isten szappangyártási céjra teremtette. A vendéglősök és kifőző asszonyok ellenben azoknak véleményen vannak, hogy az épp oly alkalmas a rostélyos kisütéséhez és más egyebekhez is, akárcsak a szappangyártáshoz. A kormány azonban, a derék, jó kormány, ki mondta, hogy azon kókusz-zsir, melyben fánkok és rostélyosok süttetnek, sokkal drágább vámmal fizettetnek, mint amelyből szappan csinálódik; sőt ez utóbbiakat, még a határon denaturálni fogják.

S azt hiszik önök, a budapesti korcsárosoknak nincs annyi eszük, mint a bölcs kormányoknak? Tévednek. Ezután denaturált zsirral rántják be a csuszajunkat.

De menjünk sorjába. Ennyi öröm a csak fejadót fizető polgárokat rég nem érte. Mennyi gondoskodás, mennyi szeretet körülünk, ez megható! A gyomrunk, az erszényünk körül... Hát élni szép! Kérem, a pénz dolgában megszorult hazafiakra is kisüt végre a nap. Nekik kisüt s az uzsorásoknak, svindler pénzközvetítőknél iemegy. A becsapások, csalások, nyuzások, visszaélések, ezek a szavak ide- s tova kiszorulnak a pénzkölcsönök szellemes szótárából. Egyben, oda lesz a pénzkölcsönök poezise is.

Azt hiszik talán önök, hogy ez úgy sincs és nem is volt? Tévednek. Budapesten annyi a pénz, mint szemét, csak épp azokat verte meg az Isten vaksággal, hogy nem látják a pénzt, a kiknek legnagyobb szükségük van rá.

Hanem hogy pénz van, azt senki se tagadhatja el. Csak el kell olvasni az újságok kihirdetését. A szegény ember pedig elég sokszor elolvassa ezeket a hirdetéseket. Olcsó pénz! „Könnyű visszafizetés!” Létezik ennél csábítóbb ajánlat? S az ember ir jószívű felebarátjának és várja a klasszikus orru Khonokat. És jön... nem a klasszikus orru Khon, hanem egy szép rózsaszája Juda népének: a Khon leánya.

Es a fiatal, okos szemű, elegáns ruhája kisasszony beszélni kezd: percentekről, bankokról, riszkirózásról, rossz viszonyokról, „kivétel-

ről” s az ember nem tudja hanyadán van. Szeretné az egész világ pénzét kölcsön venni a szép közvetítő által, másrésztől meg fej a szive, amint a szép telt, ifju ajkakat nézi, mely: percentekről, bankokról beszél. S a kis kölcsönök eme budapesti speciálitását veszély fenyegeti a tisztességes pénzközvetítők egyesületével, amely már meg is alakult. Hát mondják kérem, nincs okuk a budapesti fejadó fizetőknek az öröme.

Az előkelők, a gazdag emberek örömet utoljára hagytam. Ez a hetedik színház terve: a *Theatre International*. A memorandum szerint: az idegenforgalom előmozdítására. Talán inkább: a magyar színházak becsukására. *Theatre International* Budapesten? Majd kétszáz esztendő múlva, amikor nyelvünkben, érzéseinkben erősebbek, komolyabbak és büszkébbek leszünk arra: hogy magyarok vagyunk.

Most még sem erősek, sem komolyak, sem büszkéek és főképp magyarok nem vagyunk. Nagyon sok Bánffyknak kell még addig nemzetiségi cikkeket írni, amíg megértjük a mi erőnk tulajdonképpeni erejét és nem kell felténünk magyar színházainkat az idegen nyelvű, idegen szellemű internacionális színházról. Különösen Budapest, ami minden, csak nem magyar. Nem magyar a született és pénz arisztokráciája s nem magyar a legalsóbb néposztály. Majd ha a fogaskerekű kocsikból leszedhetik az ilyen felirású táblákat: „Nyelvében él a nemzet”, akkor felépíthetik a *Theatre Internationalt* is.

Az aradi állami tisztviselők mozgalma.

(A fizetésrendezés megszüretése.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, november 21.

Az aradi állami tisztviselők kiknek érdekeit a közönség meleg rokonszenvvel kísértte mindenkor, ma népes gyűlést tartottak, melyen a régen óhajtott, s hiába várt fizetésrendezés ügyével foglalkoztak. A mai gyűlés megtartásához az apropót a miniszterelnöknek az állami tisztviselők országos egyesülete elnöksége előtt tett kijelentése szolgáltatta. A tisztviselők a kijelentést úgy értelmezték, hogy a fizetésrendezés, melyet legutóbb a folyó évre helyezett a kormány kilátásba, el-

odátetik, s majd egyszerre nyer megoldást a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezésével. Ezt a kilátást szerfelett szomorúnak tartják az állami tisztviselők, nemkülönben helytelennek az országos központ ama álláspontját, mely a várakozást tartja helyénvalónak.

A mai gyűlésen sok keserű panasz, erős kifakadás hangzott el a tisztviselők részéről. Kifejezést nyert a jogos kívánság, hogy a kilátásba helyezett fizetésrendezést, mely törvényjavaslat alakjában, több kormányelnök ígéretében immár mint a legközelebbi időben megoldandó kérdésnek látszott, sürgősen, s a törvényjavaslat szellemében vigyék keresztül. A törvényjavaslat ugyanis minimálisan elégti ki a tisztviselők óhaját, mely ugyszólván feltétele a tisztességes egzisztenciának. Szóba került természetesen a fizetésrendezésben gátló szerepet játszó *obstrukció* is, melynek — mint a gyűlés egyik szónoka kifejezte — az államtisztviselők martirjaivá lettek.

Nagyon helyes dolog, s az aradi állami tisztviselők kar méltóságának jellemzője, hogy a szenvedélyektől nem ragadtatták el magukat a gyűlésen résztvevők, s egyöntetű határozatot hoztak. A határozat a központi vezetőségnek küldik meg.

A gyűlés, melynek napirendjén a tisztikar és választmány ujjalakítása is szerepelt, a következőképen folyt le:

Szigethy Elek, a múlt közgyűlésen megválasztott elnök nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést, s a jegyzőkönyv vezetésére *Bajtay Mihályt* kérte fel.

(Az új alapszabályok.)

Első tárgy volt az *alapszabályok módosítása*. Az új alapszabály-tervezetet az elnökség megküldte a tagoknak. Az elnök most ismertette az egyes pontokat. Az aradi egyesület az állami tisztviselők országos szövetségének égisze alatt működő vidéki kör, mely az országos központba tagonként egy koronát fizet be egy évre. Az alapszabályokban a tagsági díj egy korona negyven fillérben van megállapítva. Az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy két korona tagsági díjat vet ki, hogy így az aradi kör céljaira is maradjon minden tag után évi egy korona.

A kör címe került ezután tárgyalásra. Az alapszabály-tervezet ezt a címet hozta javaslatba: *Állami tisztviselők országos egyesületének arad-ujaradi köre*. A közgyűlés, *Jánosy Győző* indítványára ezt a címet fogadta el: *Állami*

repelnek *Bruck Miksa*; (40. Engadini völgy.) *Nadler Róbert*; (92 ik sz. *Komp* és, 42 Falusi utca.) *Zemplényi Tivadar*; (15. Sóvári táj.) *Tull Odón* (44. Kertrészlet) Szilányi valamennyi erőssége a modern tájkép festészetnek.

Rubovics a legkelendőbb piktorok egyike ismét oly képekkel vesztegeti meg a szemét, melyek közül kár volna, ha valamelyik is innen visszakerülne.

A *gyoroki karcos hatása* című, jóízű, kis képen megérzik a régi miniatűr festő, 45 ik számú képe *Hazatérés*, merész és jól megfestett perspektívájával tűnik ki és valamennyi képének kedves tulajdonsága a meleg, eleven színezés. Keressétség tekintetében éppen ellenkezője Rubovicsnak *Magyar* (Mannheimer) Guszáv, ki pedig a természet, a borongós, haragvó természet legihlettebb szószóloja. 88-ik sz. képe, mely egy olaszországi zivataros tájat ábrázol egyik legszebb képe mit láttam. Sajnos, a közönség nem igen szentel időt neki, hogy megértse és megélvezze tudja, a mint, hogy a kiállítás slagereit a *Paal Laszlo* képeit is nem fogja a kö. önség oly műrekeknek élvezni, mint a milyenek.

E tekintetben sokkal jobb a nyelvezete *Tölgyessy Artornak*, kinek hangulatos, nagy mélységű levegős képei közül különösen a 86. *Kenessei rét* jellegzetes növényrajzával; a 80. *Erdei csend*, igaz hangulatával tűnik ki. Igen jó színezésű a *Bruck Lajos* 67-es képe, bár a perspektívája nem előnyös.

A régi mesterek közül jól esik itt látni *Aggházyt*, *Telepyt*, *Ujházyt* és örömmel üdvözlöm *Katz* 59-es képét és *Tury* meleg színeit, kiket eddig soha sem láttam még ily erőseknek.

A figuralisták közül, a kegyelet *Munkácsy* vázlatának megemléztetésére kötelez, de mindenek fölött álló a *Hegedüs Hazatérő munkása*. A magyar fajnak büszke rusz'ikus jellege Fényesnek is dicséretére való realizmussal remek pleinairben megfestve.

Magá a keresetlen egyszerűség a természeti erő imponáló bájával megfestve közel áll hozzá a *Glatz Halásza* és éppen ellentéte a *Szenes Judithja*, mely minden részletében a kiszámított drámai hatásra törekszik és azt az alak merész beállításával buja, csaknem perverz színezésével el is éri, bár nem annyira, mint a *Sámson és Delilában*, melynek Aradon maradása egyik előkelő aradi műbarát izlését dicséri. *Nyilassy Dologkerülői* között legjobb a beszélő alak. *Kann Gyula Varrónője* az architektusra vallóan erős.

Révész képe nagy drámai conceptiója mellett igaz realizmusával hat a szemlézőre és különösen az ablakon kitekintő női alak szinte dioramatis hatással van megfestve.

Apponyi és Gromon arcképei méltán nevezhetők a tárlat legbecsesebb képeinek; *Pohl Hugó* még mindig az érdekes világításokat és reflexeket kedveli, mint *Margitay* is ujabban.

Az itt kiállított képeik közül a *Csók* legjobb, bár vázlatban, mely K. aradi földbirtokos, műbarát tulajdonában van, több a művészi erő.

A vendégjog miatt bár utoljára, de jól eső érzéssel emlékezem meg az aradi festők képeiről, kik közül különösen *Urhegyi* haladását van alkalmam nagy örömmel konstataálni. *Virágos domboldala* nagyon eleve jó színhatású és rajzu kép, apróbb dolgai szín en hangulatosak.

Balla „Paterje” igen jó jel arra, hogy *Balla* még nem felejtett el rajzolni és színézőke a természet után való festés folytán erősen fejlődik.

Visontay tavékenységét csak rövid idő óta ismerem, de dicséretére legyen mondva igen sokoldalú tehetség, melyet különösen a tempera képe mutat. Izléses magyaros rációkban lévő két képet, kár volt agyon lakkozni. *Gyónás előtt* című képe jól van megrajzolva, bár a fejlet jobb szerettem volna nem elnagyolva látni. Ha még a rendezetlenül heverő tömeg közül *Zombory*, *Glatz*, *Kaciány*, *Veress*, *Pörge*, *Kriesch*, *Madarász* dolgait megemlítem, egyelőre ele et mondtam a képekről és még csak *Ligeti* szobrára hívom fel a figyelmet, melyek közül *Hegedüs*-é a legtermészetesebb és kaprióriai márvány talapzaton a legjobb hatású. *Róna* szép bronz szobrát hagytam piece de resistance gyanánt.

tisztviselők országos egyesületének vidéki köre Aradon. Szóba került, hogy ez az ujaradi tisztviselőkre esetleg sérelmes lehet, de a közgyűlés azt a nézetet tette magáévá, hogy a kör az egész vidékre kiterjed, s így Arad, mint központ szerepel.

(A vezetőség megválasztása.)

Következett a tisztikar és választmány újalakítása. A vezetőséget egyhangulag a következőkben választották meg:

Elnök: Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, **társelnök:** Kosinszky Viktor szőlőtelep igazgató, **titkár:** Bajtay Mihály jószágigazgatósági számtiszt, **pénztáros:** Babarczy József szőlőtelep felügyelő, **ellenőr:** ifj. Schweigert Péter adóhivatali tiszt, **ügyész:** Szondy György kincstári alügyész, **számvizsgálók:** Abaffy Gyula jószágigazgatósági számvizsgáló, Péterffy Andor kir. mérnök, Palotay Antal reáliskolai tanár.

Választmányi tagok: Farkas Győző pénzügyigazgató, Gyurcsovecz Emil adóhivatali ellenőr, Jankó Gyula ipariskolai tanár, Jánossy Győző jószágigazgatósági titkár, Kálmán István adóhivatali ellenőr, Keller Izsó államépítészeti hivatali főnök, Leitner Győző posta és távírdai főtiszt, Mikos József jószágigazgatósági felügyelő, Nesznera Aladár ipariskolai igazgató, Pap István segéd-telekkönyvvezető, Pókász Imre tanítóképezdei tanár, dr. Scharner Sándor törvényszéki bíró, Stengi Andor iparfelügyelő, Szabó József tanítóképezdei igazgató, Székely Salamon reáliskolai tanár, Szél Ernő posta és távírda felügyelő, Szigethy Elek számvevőségi főnök, Szokolay Béla kir. járásbíró, Tagányi Gusztáv számvevőségi főnök, dr. Türr Lajos reáliskolai tanár; **választmányi póttagok:** Babiák Nándor reáliskolai tanár, Bölöni Béla pénzügyőri felügyelő, Mérázt Géza postatiszt, Pap Ferenc jószágigazgatósági mérnök, Popper Silvius segéd-telekkönyvvezető, id. Réthfalvy Gyula jószágigazgatósági irodavezető, dr. Szarka Sándor kir. albíró.

Kosinszky Viktor, az ujonnan megválasztott társelnök emelkedett ezután szólásra, s úgy a jelen nem lévő Varjassy Árpád elnök, mint a maga és a tisztikar nevében köszönetet mondott a bizalomért. Elérte, azon lesznek valamennyien, hogy a kör Arad és a környék tisztviselőinek méltóságához illően működjenek. (Zajos éljenzés.)

(A fizetésjavítás.)

Szigethy Elek elnök jelenté ezután, hogy több hivatalnok-testület rendkívüli közgyűlés összehívását kérte, abból az alkalomból, hogy a kormányelnök a fizetésrendezés ügyében a központi elnökségnek kijelentést tett. Felszólítja a tagokat, hogy adják elő, mi volna most a teendő.

Bajtay Mihály szólalt fel először. Tény az — ugymond — hogy a miniszterelnök az elnökségnek kijelentést tett, mely a tisztviselők között nagyon kellemetlen hatást keltett. A helyzet tisztázására, illetve a jelen állapot orvoslására *határozati javaslatot* terjeszt elő, melynek lényege a következő:

A közgyűlés mély megdöbbenéssel veszi tudomásul a fizetésrendezés kérdésének bizonytalan időre való elhalasztását. *A kormány elodázási szándékát sérelmesnek és igazságtalannak tartja*, mert a már régen készen levő törvényjavaslat a tisztviselői kongresszus kívánalmainak ugyanis csak a minimumát tartalmazza. *Az államtisztviselők országos egyesületének várakozó álláspontját nem helyesli a közgyűlés*, valamint azon eljárását sem, hogy beleenyugodott a fizetésrendezésnek a *közgazgatás egyéb ágaira történendő kiterjesztésére, illetve, hogy ettől tétetett függővé az államtisztviselők fizetésrendezése*. A közgyűlés a már benyújtott törvényjavaslat visszavonása, vagy hátrányos módosítása ellen tiltakozik s megkéri a központi elnökséget, hogy *sürgősen hívjon egybe országos kongresszust*, mely hasson oda, hogy a törvényjavaslat intencióiban és szövegében változatlanul hagyassék. Végül felkéri a közgyűlés Salacz Gyula országgyűlési képviselőt, aki a tisztviselők fizetésrendezését programjába felvette, s azt sürgősnek, jogosnak és méltányosnak jelezte,

felkéri, hogy a törvényjavaslat sürgős letárgyalása érdekében a kormánytól járjon közre. *Közbeküldések: Barabást kérjük fel!*

(A politikai rész.)

Pogonyi Nándor albíró szólott a határozati javaslatához. Nézete szerint *nem Salacz az, akit meg kell keresni, hanem a függetlenségi párt*. Fel kell kérni a pártot, hogy *hagyja abba az obstrukciót, szüntesse meg az ex-lex-t*, s békefelvételül tűzze ki a tisztviselők kívánságának teljesítését. Hiába megyünk akárkihez, legyen az Salacz, vagy más, hiába hívunk össze kongresszust: amíg a harc tart, a tisztviselők baján segítve nem lesz. Elmondhatja, hogy a tisztviselők a nemzeti követelmények martortjai. (Zajos helyeslés.) Jelenleg olyan a helyzet, hogy a függetlenségi párt semmit sem ad fel követelményeiből, ha egy időre abbahagyja a harcot a tisztviselők kedvéért. Indítványozza, *foglaljon a közgyűlés állást az obstrukció ellen*.

Bajtay Mihály: Inkább maradjon el a határozati javaslat végső része, de a függetlenségi párttal ne álljanak szembe a tisztviselők. A párt mindig pártolta a tisztviselők érdekeit; a nemzeti harcot pedig a közvélemény támogatja.

Pogonyi Nándor: Nincs a harc folytatása mellett az ország közvéleménye, hiszen a párt legtekintélyesebb emberei is felhagytak az obstrukcióval. Jelenleg többet ugysem lehet kivívni, s több lesz az eredmény, ha egyelőre pihennek s azután folytatják a küzdelmet. Az ország összes tisztviselői, azok hozzátartozói óriási számmal tesznek ki s valamennyien ellene vannak az obstrukció folytatásának.

Boros Vida: Az a nézete, hogy ebből a gyűlésből *politikai manifesztáció ne menjen ki*. Nem ajánlatos, hogy a tisztviselők akár a függetlenségi párt, akár más párt rokonszenvét elveszítsék. Az ellen nincs kifogása, ha Salaczot felkérjük, s emlékeztetjük ígéretére; ez azonban nem zárja ki, hogy esetleg más képviselőt is felkérjenek támogatónak. (Helyeslés.)

(Ellentét a központtal.)

Szigethy Elek elnök: Figyelembe kell venni az országos egyesület álláspontját, mert ha azal ellentétbe jut a közgyűlés, veszélyeztetni a sikert. A központ azért van várakozási állásponton, mert a miniszterelnök ígéretében bíz.

Hangok: Máskor is megígérték!

Szigethy Elek: A miniszterelnök nem tehet semmit, amíg törvényen kívüli állapot van. Most, amikor meg van kötve a keze, nem szabad előre azt mondani, hogy nem tesz eleget a tisztviselők érdekeinek. Az államtisztviselők ilyen bizalmatlansággal nem lehetnek a miniszterelnök iránt.

Kosinszky Viktor társelnök: Bizonyos határig ő is azon a nézeten van, mint Szigethy. A központtal egyértelműleg kell eljárni. Az ügy sikere ellen van, na a vidéki körök más és más nézeten vannak. Helyesli azonban a határozati javaslat azon részét, hogy sürgősen össze kell hívni a kongresszust: egyértelmű határozathozatal céljából. E mellett azután kikell tartania a központi vezetőségnek. (Élénk helyeslés.)

Pogonyi: Foglaljunk állást az obstrukció ellen!

Hangok: Ne politizáljunk!

Bajtay Mihály: A határozati javaslat nem a kormány elé, hanem az egyesület központjába megy, s nem lesz haszon nélkül való, ha a vidék hangulatáról tudomást szerez.

Szigethy: A központot vádolni nem lehet, amiért várakozási állásponton van. Hiszen jelenleg nem tehet egyebet.

Boros Vida: Ajánlja a határozati javaslat elfogadását, már csak azon indokból is, hogy a központ vegyen tudomást a vidék hangulatáról.

Szigethy: A javaslat azt mondja, hogy a központ működésével nem vagyunk megelégedve.

Felkiáltások: Nem is!

Boros Vida: Vitatja, hogy az államtisztviselők fizetésrendezését nem kell függővé tenni a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezésétől.

Jánossy Győző: Nem látja a kormányelnök nyilatkozatából, hogy a kérdést el akarná odázni; a központ pedig nem nyugodott bele az elodázásba. Támogatni kell a központot, mely az ügy érdekében fárad; hiszen az a körülmény is, hogy a miniszterelnököt felkereste, ezt igazolja. Azon óhajának kifejezést adhat a közgyűlés, hogy a központ az ügyet sürgesse, de annak, hogy a központ megróvassék, helye nincsen.

Nesnera Aladár: A közgyűlésnek mindenestre egyhangu határozatot kell hoznia, mert csak úgy imponál. Inkább hajlandó kiegyezni, minthogy csupán szótöbbséggel hozott határozat menjen innen ki. A központ javaslatát, — melynek meghozására nem is volt a központ illetékes — nem fogadja el, s kongresszus összehívását tartja szükségesnek, hogy más megfelelő és egyöntetű határozat hozassék.

(A határozat.)

Kosinszky Viktor: Hasonlóképpen nem fogadja el a központ javaslatát, melyvel az hatáskörét túllépte. Az új helyzet következtében új kongresszust kellett volna összehívni. A maga részéről a következő *határozati javaslatot* terjeszti elő:

A közgyűlést az országos egyesület választmányának átirata nem nyugtatja meg, mert szerinte az országos választmány az ügyek jelenlegi állásában *a kérdés felett végérvényesen határozni már nem illetékes*; ez túllépné megbízatásának hatáskörét. Időközben ugyanis a fizetésrendező törvényjavaslat *más kérdésekkel kapcsolatos össze*, melyek egészen új helyzetet teremtettek, s melyekhez az országos tisztviselői kar egyetemének hozzájárulni még nem volt módja, alkalma. Egyébként is az eddigi kormány- és egyéb nyilatkozatokból nem láthatja egészen tisztán a kérdést, mire is szükségesnek tartja, hogy a központ *kongresszust hívjon egybe*, melyen e kérdést előterjesztve új megállapodást és határozatot provokáljon. (Általános helyeslés.)

A közgyűlés Kosinszky határozati javaslatát egyhangulag elfogadta.

TÁVIRATOK.

Az angol király estélye.

Windsor, november 21. Viktor Emanuel király a délután folyamán több küldöttséget fogadott. Este a királyi párnál vacsora volt a St. Georgshaliban, amelyre 86 meghívást bocsátottak ki. Pohárköszöntőt nem mondtak.

A Panama-szerződés.

Washington, november 21. Panamából érkezett bizottság a miniszterelnökségben Hay államtitkárnak azt jelentette ki, hogy a Hay Bunau-Varillan-féle szerződést a panamai kormány nemsokára elfogadja, mire azután a parlament megfelelő kormány alakításához foghat.

London, november 21. A Reuter-ügynökség megfelelő tudakozódás után arról értesült, hogy a *Financier and Bullionist* jelentése a Panamaköztársaságnak Anglia részéről való elismerése kérdésében adott jelentése csak sejtésen alapul.

Szélhámos katonatiszt.

(A főhadnagy bünel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 21.

A hiszékenységnak lett az áldozata egy előkelő fővárosi uriaszony. A sors összehozta egy volt honvédfőhadnaggyal. A könnyelmű ember régen szakított a tisztességes életmóddal. Tisztán szédelgésből élt s szélhámoságainak koronája ez az uriaszony volt. Ötvenezer koronát csalt ki tőle s aztán megszökött.

A deési garnizonnak Ferenczy Ernő honvédfőhadnagy volt a legmulatósabb tisztje. Kártyázott, ivott, dőzsölt reggeltől napestig, estétől hajnalig. Mértéktelen könnyelműsége tisztársait is nyugtalanította már s akárhányszor figyelmeztették, hogy biztosan elpusztul, ha ki nem jözanodik. Az intellektus nem használt. Mindjobban elmerült az adósságok tengerében, hitellelől följelentették az ezrednél s Ferenczy Ernőnek piszkos adósságai miatt szégyenszemre le kellett mondania a rangjáról.

Civilbe öltözött, felment Budapestre. A családja egy ideig támogatta. Pénzt adtak neki s ajánló leveleket, hogy állást szerezhessen. Ferenczy nem javult meg még most sem. Feltartóztatlanul züllött, rossz társaságba keveredett tisztességes ember végig nem ment vele az utcáig. A családja nem akart többé tudni róla. Magára hagyták, nem törődtek vele.

Egyszerre megint urí módon kiöltözködött. Utan-utólag hirdette, hogy olyan lakatot talált föl, a milyen eddig nincsen. Idegen kúcsos kinyitni nem lehet s ha akaratlan kéz nyúl hozzá, olyat durran és csönget, hogy nyomban leleplezi a tolvajt. Egy pesti lakatosnál csináltatott is hamarosan valamiféle lakatot, de a primitív alkotása sehogyan sem vált be. Ferenczynek mégis ezeket jövedelmezett.

Pless Henrik sörgyári bizományos volt az első kiszemelt áldozat. Pless azonban elég óvatos volt s csak kicsiny összegeket bocsájtott Ferenczy rendelkezésére. Pless után özvegy dr. Kakucsy Sándorné következett. Kakucsyné férje rendőrorvos volt, a kolera-vész idején kormánybiztos s mikor meghalt, szép vagyont hagyott a feleségére. Erre a pénzre vetette ki hálóját a szédelgő főhadnagy. Elhitette az özvegygyel, hogy a találmánya milliókat ér, csak tökéletesíteni kell és kibaszni. Az asszony hitt neki. Tízezer koronát adott Ferenczynek, hogy tovább is kísérletezzon. A szélhámos nyomban villát bérelt a Németvölgyben, négyesfogaton járt és megint nekifeküdt a dőzsölésnek. Kakucsyné csakhamar újabb tízezer koronát, majd megint annyit adott át Ferenczynek, aki úgy már harmincezer koronát csalt ki az özvegytől.

Időközben Ferenczynek városi lakás is kellett. A Krisztina-tér 14. számú házában éves lakást bérelt. Szobáit fényesen bebutorozta, a butoros számláit ismét Kakucsyné fizette meg. Angusztus havában a főhadnagy ismét az asszony elé állt:

— Megvannak a milliók — mondotta neki. Brüsszeli gyárosokkal léptem érintkezésbe, a kiknek fényesen tetszik a találmányom. Kiutazom Brüsszelbe, hogy a részleteket megbeszéljem. A vállalatban azonban nekünk is részeseknek kell lennünk. Adjon hát huszezer koronát.

Ezt a nagy summa pénzt is megkapta. Ki is utazott Brüsszelbe és vissza is jött, de ezután utoljára. Agyafurk mesével újabb huszezer koronát kért. Kakucsynétól, de most már hiába kért. Az uriaszony, a ki vagyona nagy részét a szédelgőre költötte, nem bízott benne. Ferenczy megkapta magát, ismét Brüsszelbe utazott.

Kakucsynénak fölnyilt a szeme. Elményeit elmondotta egy-két ismerősének, a kik itt is, ott is kérdezősködtek. Brüsszelben is puhatólítottak, s végül az özvegyet is meggyőzték arról, hogy szédelgőnek került a hálójába s ötvenezer koronája menthetetlenül elveszett. Az özvegy a rendőrségen bünvádi feljelentést tett Ferenczy Ernő ellen, s a budapesti főkapitányság telegrafice kérte meg a brüsszeli rendőrséget, hogy tartóztassa le Ferenczyt. A brüsszeli rendőrség ma értesítette Jesszensky Gelért dr. rendőrkapitányt, a ki az ügyben a nyomozást vezeti, hogy a szédelgő mérnök nincsen Brüsszelben. Eitűnt, hogy hova utazott, nem tudják. A rendőrség most elrendelte a körözését.

Tisza a Ház feloszlásáról.

(Apellálás a nemzet akaratára.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 21.

Rakovszky Istvánnak egy, a napirend megváltoztatására vonatkozó határozati javaslata alkalmat adott ma a képviselőházban Tisza István gróf miniszterelnöknek arra, hogy körülményesen elmondja nézeteit arról a már többször és különféle képp vitatott kérdéstről, hogy törvénytelen cselekedet volna-e a mai ex-lexes időben elnapolni, vagy feloszlítani a Házat és a nemzetre való apellálással új választást vinni keresztül?

A miniszterelnök kifejtette, hogy részéről nem tartaná ugyan alkotmányosnak az elnapolást, mert akkor az alkotmányos rend helyreállítására irányuló akció is szünetelne, de viszont szeretne ő olyan embert látni, a ki törvényeinkből bebizonyítaná, hogy a feloszlítás — ez idő szerint is bár — törvénybe ütköznék.

Szóval Tisza István gróf nyíltan megmondta, hogy ő, ha kell, ha a szükség parancsolja, nem riad vissza a Ház feloszlásától. A baloldal állandó zajongással, nagy mozgással fogadta ezt a kijelentést, s olyan lármát csapott, hogy a miniszterelnököt egy izben beszédében is megakasztotta. Nos, ha az ellenzék, annyira tiltakozik az ex-lexes időben való feloszlítás ellen, miért nem nyújt alkalmat a miniszterelnöknek arra, hogy az esetleges feloszlítás ne törvényen kívüli állapotban történjék meg? Ezen épp maga az ellenzék segíthet.

Egyéb tekintetekben is érdekes, sőt politikai pikantériákkal dusan megrakott volt Tisza gróf és Rakovszky István, a néppárti alelnök, purparléja, melyet az alábbi sürgöny-tudósítás részletesen elmond:

Az ujoncozási tervnyjavaslathoz Rakovszky István hosszabb beszéddel szólott hozzá. Miután e témáról elmondotta azt, a mit akart: egy hirtelen fordulattal határozati javaslatot nyújtott be, melyben arra kéri utasítani a kormányt, hogy a katonai javaslat felfüggesztésével az indemnitást tüzesse napirendre. Azon reményének ad kifejezést, hogy a kormány e miatt nem oszlatja fel ex-lexben a Házat, mert

ezt a szentségtörést nem követheti el. (Nagy zaj, mozgás.)

Tisza István gróf miniszterelnök nyomban felel Rakovszkynek. Az ex-lexben való feloszlítás kérdésében — ugymond — nincs ellentét közte és a szabadelvűpárt közt. 1898-ban az elnapolás ellen foglalt állást a szabadelvű-párt és nem a feloszlítás ellen. Mikor oly rendkívüli viszonyok uralkodnak, hogy a többség akarata nem érvényesülhet s hozzá még ex-lexben is vagyunk: annak a parlamenti és alkotmányos akciónak, mely a rend helyreállítására irányul, sem pedig az alkotmányos ellenőrzésnek szünetelnie nem szabad. Az alkotmányos ellenőrzés hosszabb szünetelését, tehát az elnapolást, részéről nem tartaná alkotmányos eljárásnak, de igenis, jöhet olyan döntő körülmény, melynél fogva a helyzet súlypontja csak az lehet, hogy a kormány a nemzetre apelláljon. (Általános mozgás).

— Szeretném én azt az embert látni — folytatta Tisza gróf — aki be tudja bizonyítani törvényeinkből, hogy ex-lexben nem lehet a Házat feloszlítani. (Nagy zaj balról.) A feloszlítás joga igenis, megvan, azonban az országgyűlés újból összehívandó oly időben, hogy a zárószámadás és a jövő évi költségvetés dolgában még abban az évben az új országgyűlés határozatot hozhasson.

A miniszterelnök e kijelentésére az ellenzék oly nagy zajt csapott, hogy alig bírta folytatni szavait.

— Nagyon kérem az igen tisztelt képviselő urakat —

— Kér is, fenyeget is — kiált közbe Rigó Ferenc.

Tisza István gróf arra kéri a baloldalon ülőket, hallgassák meg objektív szavait, különben elvesztik azt a jogukat, hogy a szólásszabadság védőjeiként gerálják magukat. (Derűtség, zaj.) Ismétli, hogy a törvény megengedi a Ház feloszlítását, ha van annyi idő, hogy a jövő évi költségvetésben az új országgyűlés az év végeig határozatot hozhasson.

Azok — folytatta a miniszterelnök — kik 1868-ban az országgyűlés feloszlítását korlátozó törvényt megalkották, bizonyára nem gondoltak arra, hogy lehet itt még oly kisebbség is, mely a törvényalkotást lehetetlenné teszi. Hogy az 1868-ik évi törvényből feloszlítási tilalom származzék, annak utját kell állani, mert az alkotmányosság szellemének sarkalatos követelménye az, hogy minden nehéz helyzetben, minden komoly konfliktus esetén a nemzetre való apellálás legyen az ultima ráció. (Nagy mozgás.) A képviselő uraknak az álláspontja tehát, hogy most nem lehet feloszlítani a Házat, mert ex-lexben vagyunk, ellenkezik az alkotmányosság szellemével. (Ellentmondások balról.)

Rakovszky képviselő ur — ugymond ezután Tisza gróf — kifogásolta többek között, hogy a szabadelvű párt megvalósít egyes elveket, melyeket az ellenzék hirdetett. Az ellenzéknek hivatása, hogy hirdessen és érleljen egyes elveket, a melyek ha megérnek, a többség megvalósítja azokat. Ez csak helyes eljárás, helyes dolog. Például az egyházpolitikai törvényekre büszkék azok is, kik azt annak idején elleneztek.

Azt is kifogásolja Rakovszky, hogy a szabadelvű párt oly sokáig uralkom van. E miatt — mondja a miniszterelnök — az

utolsó választás óta ne a pártnak, hanem a nemzetnek tegyenek szemrehányást.

— A nemzet bizalmát nem a miniszterelnök bírja — szól közbe malicával Ivánka Oszkár.

— Nem tudom — felel csendesen Tisza — de azt tudom, hogy 1901-ben a nemzet nagy többsége a szabadelvű pártot ajándékozta meg bizalmával, nekünk a nemzet adta a megbízást, hogy az eddigi politikát folytassuk.

A miniszterelnök azzal végzi fejtegetéseit, hogy Rakovszky beismeri, miként ők a mai anarchikus helyzetet csak azért okozták, mert kétségbe vannak esve, hogy ezekre a padokra nem juthatnak. (Tisza gróf a miniszteri székek felé mutat. Taps, zajos derűtség és tetszés a jobboldalon.)

— Ha helyes volt a *nemzeti párt* programjának kisajátítása — feleli ingerülten Rakovszky — akkor ez idő szerint, a mikor Apponyi Albert gróf is tagja a szabadelvű pártnak, miért nem Apponyi ül most a miniszterelnöki székekben?

— E kérdés eldöntését bizzuk Apponyi grófra — válaszol Tisza. — Ő épp úgy, mint én, bizonyára nem azt tekinti, hogy ki csinál meg valamit, hanem azt, hogy mit csinál meg? (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Meg vagyok győződve arról, hogy Apponyi gróf urat ily kicsinyes személyi tekintetek nem vezérik.

Ezzel az érdekes vitakozás véget ért.

Olay Lajos sajtópanasza.

(Ismét a fonógépek.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítás —

Budapest, november 21.

Két évvel ezelőtt nagy port vert fel a sajtóban az Engel-féle fonógépek ügye, melyben igen sűrűn emlegették Györfly Gyula orsz. képviselő nevét. Ezen fonógép ügyből kerekedett ki az az elkéseredett hírlapi polémia is, amelyet az *Alkotmány* című néppárti újság indított Györfly Gyula dr. és ennek apósa Olay Lajos képviselő ellen, azzal vádolván ezeket, hogy közbenjártak a miniszteriumnál a fonógépek érdekében s hogy Olay képviselő is állítólag érdekelve van a fonógépek mérnökének az időközben elhunyt Engel Kálmán tartozásában. Az *Alkotmány* ezen támadó cikkének egyes részét a következők:

„Ezen ur szekerét (Engel Kálmán mérnökét) Olay Lajos ur és veje Györfly Gyula ur tolják.”

„Tartani lehet azonban, hogy a kormány mégis csak meg lesz nyerve az ügynek nevezett képviselő békét nem hagyó s akadályt nem ismerő közbenjárása és befolyása folytán.”

„A 600.000 koronából rendezhető lenne a nagy feltalálónak Olay Lajos vezérigazgatósága alatt álló Dél-somogyi takarékpénztár (Szigetvárott) irányában fennálló 60.000 kor. függő váltótartozása, amelyre a moratoriumot éppen a géppel a kormány illetve a magyar államtól való zsebelés reményében élvezi már hónapok óta.”

Olay Lajos ezen támadásokra éleshangu nyilatkozattal felelt, mire kilépett a nyilvánosság elé a támadó cikk írója Beniczky Odön hírlapíró, az *Alkotmány* munkatársa s provokálta Olay Lajost. Olay segédei Bartha Miklós és Asbóth Jenő azonban felük részéről befejezték az ügyet egy nyilatkozattal. Erre aztán Beniczky a segédekét sértette meg, hogy az egyoldalú nyilatkozatért elégtételt nyerjen. Sors-huzás folytán Asbóth Jenő veresedett meg kard-

párbajban Beniczky Odönnel. Ez a párbaj Asbóth megsebesülésével végződött.

Olay Lajos azonban a támadó cikkekért rágalmazás és becsületsértés sajtóvétségéért sajtópórt indított Beniczky Odön ellen.

Ma volt ezen ügyben az esküdtszéki tárgyalás Agoraszó bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson Olay Lajos képviselőjével Eötvös Károlylyal jelent meg Beniczky Odön vádlottat dr. Zboray Miklós védte. Az esküdtszék megalakítása és a vádirat felolvasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki.

— Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?

— Nem.

— Ezt az 1902. augusztus havában megjelent cikket ön írta?

— Igen, s elvállalom érte a felelősséget.

Vádlott ezután részletesen elmondotta az ügy előzményeit s fejleményeit. Ot Olay képviselőnek sértő nyilatkozata készítette arra, hogy cikket megírja s hogy f. gyveres uton is elégtételt kérjen. Miután a felek nem kívánták a valóság bizonyítását, a bíróság azt mellőzte. Mindössze egy néhány lapcikket s nyilatkozatot olvastak fel, hogy az esküdte teljes képet nyerjenek az ügy részleteiről is.

Az esküdtek Beniczky hírlapíró becsületsértés és rágalmazás vétségében bűnösnek mondták ki, mire a bíróság 600 korona pénzbüntetésre ítélte, melyet esetleg az *Alkotmány* lap-ovadékaiból fognak levonni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Katalin, operette. Este: A pesti nők, operette. (Páratlan bérlet.)
Hétfő: Heidelbergi diákélet, bohózat. (Páros bérlet.)
Kedd: Heidelbergi diákélet, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Szerda: Faust, opera. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Egy görbe nap, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Drótosót, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Kis herceg, operette. (Páratlan bérlet.)

Színésznő és kritikus.

— A lengye tolették. —

Arad, november 21.

Szegedi Zelma színésznő az év elején a soproni színházban működött. Főlépelt többek között Agai Adolf „Egy görbe nap” című darabjában is. Arnhold Károly dr. színházi kritikus, a soproni lapban az alakításáról a következőképpen emlékezett meg:

„A szereplőkről kevés megemlíteni valónk van, ha csak nem egy kisasszonyról, Szegedi Zelmáról, aki ruházata dolgában a fizikai lehetőség legvégső határáig eljutott. Hogy mi céljai vannak ezzel, nem tudjuk, művésziek semmi esetre sem, talán olyanok, melyeket szűkebb körben hamarabb elérhet azok előtt, a kiket érdekel. Vagy azt várja, hogy az újságban mondják meg, miye van, vagy miye nincs?”

A közleményért Arnhold Károly dr. egy más alkalommal elégtételt adott Szegedi Zelmának egy jobb kritikával. A megsértett színésznő azonban nem elégedett meg, beperelte Arnhold dr.-t nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés miatt. A vádtanács vád alá helyezte, a törvényszék tegnap megtartotta a főtárgyalást Guemits Lajos törvényszéki bíró vezetése mellett. A magánpanaszosnő nem jelent meg, Meissner Ernő dr. ügyvéd képviselte.

Arnhold mindenekelőtt visszavonta a rektifikáló nyilatkozatot s kérte, hogy tekintsék azt nem létezőnek. Magyarázta azután szavainak az értelmét, mely egész más, mint a mit

vád részéről beléjük magyaráznak. Cikke, megvallja, goromba, de nem becsületsértő. Célja volt küzdeni az itt is elharapódzó durva irányzat, s főleg ennek képviselői ellen. Ilyennek ismerje Szegedi Zelmát, kinek fellépésében a hiúság vásárát látta s kit többször megintett az illetlenségek elhagyására. Az intés nem használt semmit, tehát elsütötte az öreg ágyut. A büntetést elviseli, mert ha egy porcikányit is, használt a magyar ügynek. Szegedi Zelmát nem ismerte, nem akarta sérteni, csak a közérdek, a soproni magyar színészet érdeke készítette cikkének megírására.

A magánvádló replikája és Arnhold felelete után a kir. törvényszék meghozta ítéletét. Bűnösnek mondotta ki Arnhold dr.-t: a 261. §-ba ütköző nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétségében és ezért 60 korona fő és 40 korona mellékbüntetésre ítélte és kötelezte 50 korona költség megfizetésére. Sértőnek találta törvényszék az inkriminált cikket, melynek szerzője a jogosult kritika határait túllépte. Enyhítő körülménynek vette, hogy a közérdeknek kívánt szolgálni, de hibás módon, a hatás ugyan is hamar elmúlik, mert nem állandó lakóhelyű egyénről van szó.

* Vasárnapi előadások. Említettük, hogy vasárnap délután először fog menni délutáni előadásban *Béldi Izor és Fejér Jenő* népszerű operettje a *Katalin*, mely ezzel huszadik jubiléus előadását éri meg. A darab címszerepét ezúttal is Zilahy né játsza, akinek ez egyik legfényesebb alakítása. Este a *Nemzeti Szalon* aradi tárlatának megnyitása alkalmából diszelőadás lesz, amidőn Lehár szép zenéjű operettje: a *Pesti nők* kerül színre.

* A hétfői premior. Nagy érdeklődéssel tekint a közönség a *Heidelbergi diákélet* hétfői bemutatója elé. A darabból most naponként tartottak próbákat, a rendezés összevágó és kifogástalan, a publikumnak tehát egy minden részében átgondolt előadásban lesz része. Nagy hatásra számíthatnak a darab édes melódiájú énekszámai, nemkülönben a diszettek és kosztümök, melyek teljesen újak és eredetiek.

* A Tavasz című operettben egy óriási ballet lép fel, amely méreteivel meghaladja mindazt, amit eddig az aradi színpadon produkáltak. A színház személyzetéből megköszöntőleg se telik ki ez a balletkar, épen ezért Zilahy Gyula igazgató felhívást intézett a publikum ama részéhez, amelynek köréből hajlandó volna 54 fiatal leány a *Tavasz* operett balletjében fellépni. A jelentkezők naponként az igazgató színházi irodájában mutatkozhatnak be. Kosztümöt az igazgatóság ad.

* Csomegi Károly művei. Sajtó alá rendezték: *Edvi Illés* Károly és dr. Gyomai Zsigmond, a Jogállam szerkesztői. Két kötet, nagy 8 rét alakban. Budapest, Franklin társulat kiadása. 1904. Ara a két kötetnek 18 kor. Midőn most egy éve Csomegi Károly tiszteletű síremlékét emeltek a nagy jogtudós számára, mindenki érezte, hogy ezzel a kegyelet még nem tett egészen eleget annak, amivel Csomegi nagy nevének tartozik. A legmóltóbb emlék, a melyet Csomegi önmaga alkotott magának, műveiben van, melyek ime most lesznek hozzáférhetővé a nagy közönség számára. Csak midőn e művek majd köztársasági válnak, fogja a nagyközönség megtudni, hogy mit veszített Csomegi Károlyban. Az elhunyt nagy jogtudós nemeslelkű özvegyének megítélt felzárkózása folytán Edvi Illés Károly és Gyomai Zsigmond, a Jogállam két szerkesztője, összegyűjtötte és sajtó alá rendezte Csomegi Károly műveit; a Franklin-Társulat pedig a magyar irodalom körül szerzett érdemeit gyarapította azzal, hogy e dolgozatok kiadására vállalkozott, és azokat a mű jelentőségéhez méltó kiállításban részesítette. A több mint 62 ívet tartalmazó nagy mű két kötetbe oszlik. Az első kötet Csomegi jogi és publicisztikai dolgozatait tartalmazza, a második kötet pedig Csomegi főműveinek, a büntető törvénykönyvnek indoklását. A mű kiállítása méltó a tartalomhoz. A két kötet finom, merített papírra van nyomva és az első kötetet Csomegi művészi kivitelű arcképe díszíti.

Tisza és Körber harca.

Az osztrák miniszterelnök bukás előtt.

(Ujabb támadás a képviselőházban Körber ellen.
— Tisza István a királynál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 21.

Kritikus napja lesz a politikának holnap Bécsben. Holnap megy audienciára a királyhoz Tisza István gróf s holnap fog tisztázódni az élessé vált helyzet közte és Körber között. Hogy mikép dől el a miniszterelnökök harca, ma még bizonytalan, de a valószínűség azt mutatja, hogy az osztrák miniszterelnök lesz a vesztes. Nincs kizárva, hogy az „előkelő idegen” áldozatul esik az ellenünk intézett kirohanásnak.

A képviselőház mai ülésén Tisza István gróf válaszolt Körber tegnapi szavaira. Kijelentette, hogy osztrák kollégájával nem akar polemizálni, de egész teljességében *fenntartja mindazt*, amit róla eddig a magyar ügyekbe való beavatkozása miatt mondott.

A képviselőház ülésének ez a része így folyt le:

Körber-incidens a Házban.

Ma már az ülés megkezdése előtt nagy számban tolongtak a honatyák a folyosókon és nem csekély érdeklődéssel néztek a történendők elébe.

— Ma nagy nap lesz! — mondogatták. — Nagy nap! Tisza újra nyilatkozni fog Körber ellen, még pedig napirend előtt!

A miniszterelnök már tíz órakor ott volt a Házban. Mosolygott, derűs, jókedvű volt, sőt még viccelgetett is. Pedig az ember ki sem nézné belőle, hogy tréfálni is tud. És mert annak mindig van jelentősége, hogy a miniszterelnök jókedvű-e, rosszkedvű-e, Tisza István gróf derűs hangulatából ezt következtették:

— Körber nagyon alul maradt! Körber megbukott!

Valamivel fél tizenegy óra előtt vonult be az elnök és nyomában a képviselők sokasága, úgy hogy a padsorok minden oldalán csak úgy feketéllettek a honatyák sűrű tömegétől. Tisza mindjárt az ülés elején elfoglalta helyét és a kabinet tagjai is csaknem teljes számban ott voltak az ülésen.

Tisza István felszólalása.

Elnöki bejelentések elintézése után általános mozgás, érdeklődés közt áll fel Tisza István gr. miniszterelnök, hogy a napirend előtt felszólaljon.

Azt hiszi, az egész Ház helyeslésével fog találkozni, ha kijelenti, hogy nem bocsátkozik polémiába az osztrák miniszterelnökkel. (Helyeslés.) Nem bocsátkozik az osztrák közjog semmiféle magyarázatába sem, ellenben a mi közjogunk interpretálását *mimagunk számára vindikálja*. (Helyeslés.) Biztosítja a Házat, hogy *csak addig fog maradni helyén, a míg programját gyakorlatilag is megvalósítani tudja*. (Tetszés.)

Két dologról akar szólni. Az osztrák miniszterelnök azt mondta, hogy szóló is kijelentette, miszerint az *osztrák-magyar kiegyezési törvények végrehajtását követelné*.

— Ezt a kijelentést — ugymond — én nem tettem és nem is tehettem, mert osztrák-magyar törvény *nincs*. (Általános helyeslés.) Igenis van két különálló tör-

vény, egy osztrák törvény és egy magyar törvény (Tetszés). Ezek a törvények különböző időtől származnak, tartalmuk tekintetében is különböznek, csak annyi hasonlatosság van bennük, hogy a közös ügyeket a paritás alapján szabályozzák. (Tetszés.)

A mi azt illeti, hogy Körber azt vindikálja szólónak, mintha olyat mondott volna, hogy a jelen állapot megváltoztatása csak Ausztriával egyetértésben eszközölhető: Tisza erre vonatkozóan újból felolvassa multkori kijelentéseit és kijelenti, hogy ez a felfogás csakis a közös ügyekre vonatkozik. (Lárma a baloldalon.)

Holló Lajos: Ez már nem helyes.

Tisza István gr.: Egyébként törvényeinknek egyoldalú rendelkezési joga biztosítva van. Hangsúlyozza végül, hogy kijelentéseinek más értelmezése, azoknak *szándékos ferdítésével* egyértelmű. (Zajos tetszés és taps jobbról.)

Kossuth és Polonyi Körber ellen.

Kossuth Ferenc állt fel ezután szólásra. Örömmel veszi tudomásul a miniszterelnök kijelentését, hogy csak addig marad a helyén, míg a magyar törvényeknek és a magyar alkotmánynak érvényt tud szerezni. Oly miniszterelnök ellen, ki más-ként járna el, szóló és pártja a végletekig küzdene. Szóló tiltakozik ezután Körber felfogása ellen, mintha a magyar kiegyezési törvény végrehajtása valamiképp függne Ausztriától. De nem egyezik meg szóló felfogása Tisza Istvánnal sem a tekintetben, mintha a közös ügyekben Ausztriára tekintettel kellene lennünk, Körber röviden „magyar királyság”-nak nevezi a magyar államot. Csehország is királyság. Mi nem vagyunk ország, nem vagyunk önálló államterület sem, mi állam vagyunk. Ha Körbernek császári hivatalnoki feje nem is akarja megérteni, hogy Magyarországon *minden jog a nemzetben gyökerezik*. (Általános helyeslés) azért ezt az igazságot még sem engedjük elhomályosítani. (Tetszés balról.)

Polonyi Géza: hosszasan kikel Körber beszéde ellen, melyből azt látja, hogy a reichsrathban Magyarországot még mindig a „Gesamtmonarchie” szempontjából nézik. Európa derülésére ime versenyre kél most a két miniszterelnök, hogy egymást agyonbeszélje. Tiltakozik szóló különösen Körber beszédjének ama passzusa ellen, mely szerint Ausztria „*fájdalmas izgalmában*” tulmészire ment az engedmények tekintetében Magyarországgal szemben. Ausztriának semmi engedményezni valója nem lehet számunkra, mert mi függetlenek vagyunk Ausztriától.

Szól ezután Polonyi a felségjogokról. Az 1867. XII. 11. §-ban törvénybe iktatták az egységes vezérlet, vezénylet és belső szervezetre vonatkozó felségjogokat. Egyéb-ről soha, sehol nem volt szó. Így a nyelv felett való rendelkezés sem felségjog. Akár bele akarják ezt a jogra magyarázni, akár ki akarják belőle magyarázni, az bizonyos, hogy a felségjog nem közösügy. Felsőjogot sehol az egész világban közös ügyé nem tették, nem is tehettek. Az egységes hadsereg frázisa szintén közjogi hamisítás. Ha igaz volna, hogy a magyar törvényhozás a nyelvhez való jogát átruházta volna a felségre — de nem igaz — ahhoz a kérdéshez semmi osztrák kormány közbe nem lehetne, mert *as sem*

nem közösügy, sem közös egyetértéssel elintézendő ügy. Körber éppen itt akarja meghamisítani a magyar közjogot. Ő abszolút felségjogok hazug teóriáját hirdeti. Itt volna már az ideje, hogy ebben a kérdésben világosság derítsék. Tiltakozni kell az ellen, hogy idegen államok kormányai a király és a nemzet közé tolkodjanak. Ez volt a célja a beszédének.

A Körber incidens ezzel elintéződött s a Ház ezzel rátért a napirendre.

Körber bukik?

Bécsből jelentik egyik budapesti esti lapnak:

Körber bukását *parlamentari körökben befejezett dolognak tekintik*. A taps, melylyel a Reichsrathban Körber tegnapi beszédét fogadták, nem jelent semmit. Az összes pártok egyetértésben abban, hogy Körber napjai meg vannak számlálva, mert *Tiszának*, adott válasza senkit Ausztriában nem elégitett ki. Tisza maradt a győztes, már azért is, mert Tiszára jelenleg sokkal nagyobb szüksége van a koronának, mint Körberre. *Osztrák miniszterelnököt sokkal könnyebben lehet kapni, mint magyart*. Körber bukása nem fog a legközelebbi napokban nyilvánvalóvá lenni, de lehetetlennek tartják, hogy a történetek után Tiszával együtt megmaradhasson. Körber a legközelebbi audiencián fogja lemondását benyújtani ő felségének, aki azt azonban két három hét múlva fogja elfogadni.

Ugyancsak Bécsből e hiradással ellentétben a következőket írják:

A Körber dr. miniszterelnök beszéde fölött tegnap megindult vita előreláthatólag három napig fog tartani. Osztrák képviselői körökben természetesen még mindig a Körber válasza képezi a diskussziók tárgyát. Sokfelé nyilvánították azt a nézetet, hogy az az önérték, mely Körber válaszából kisugárzott, *talán nem enged a Tisza-Körber konfliktusnak olyan kimenetelére következtetni, melynél Körber húzná a rövidebbet*.

A mellett érvelnek, hogy Körber, akinek állása az osztrák parlamentben tegnap jelentős megerősítést nyert, a legteljesebb mértékben élvezi a korona bizalmát, és hogy a két miniszterelnök lényegi összműködése minden közös ügyben, az utóbbi napokban lefolyt szóviadal dacára nemcsak lehetséges, de egyenesen szükséges is lesz.

Más oldalról jól informált, körökben szintén azt tartják, hogy a két miniszterelnök között keletkezett konfliktus *sem Magyarországon, sem Ausztriában nem vezet krízishez*.

A miniszterelnök a királynál.

A *Bud. Tud.* jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, hogy ő felségének a helyzetről jelentést tegyen és a külügyminiszterrel és a hadügyminiszterrel több fontos ügyben értekezzen. A miniszterelnök hétfőn reggel visszaérkezik Budapestre.

A holnapi nap tehát Tisza István grófra elsőrendű kritikus nap lesz. Holnap dől el a harc közte és az osztrák miniszterelnök között. A főváros politikai körében *valószínűnek tartják, hogy Körber bukni fog*, ámbár számolni kell azzal a szimpátiával is, melylyel a király Körber személye iránt viselkedik.

Az udvari vadászat titkai.

(Erdekes intimitások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 21.

Az osztrák föld- és erdőgazdák egyesületének tegnapi ülésén rendkívül érdekes felolvasást tartott Sperlbauer udvari vadászati főrendező és főerdőtanácsos. Felolvasása a legutóbbi műrztégi udvari vadászatokról szólt, amelyen részt vett Miklós orosz cár is.

Sperlbauer megjegyezte felolvasása elején, hogy szívesen tesz eleget az egyesület felhívásának, de azért, mert éppen a téma igen kényes, a legfelsőbb engedelmet kérte ki.

Azután elmondta, hogy az idei vadászatok megváltozott program alapján tartották meg és ehhez az előkészületeket már augusztusban megtették, miután tudták, hogy valami magas vendég lesz. Mindent el kellett követni, hogy az előkészületek oly irányban folyjanak, hogy a magas vendégnek a vad jól kerüljön lövésre. A behajtásnak nagyarányúnak kellett lenni, hogy az eredmény annál dusabb legyen.

A leseket megvizsgálták a lövbiztosság szempontjából és a lövonalakat megtisztították. Ezeket az előkészületeket követően augusztus 15. és 20. között az egész környéken beszüntették a turista forgalmat.

Csak később tudták meg, hogy a magas vendég az orosz cár lesz.

Október elején volt a Burgban az első vadásznapi. Minden felhajtásról a királynak tervezetet kellett bemutatni, aki aztán maga jelölte ki vendégei számára a leshelyeket. Az udvari vadászatokon a hajtás kezdetét nemcsak sip és kürt jelzi, hanem a hajtás percek és másodpercek szerint igazodik. E miatt minden hajtónak az óráját a főrendező órája után másodpercenyi pontosággal meg kell egyeztetni.

Miklós cár jó lövő. Talán feltűnő, hogy a mi királyunk csak két vadat ejtett el. Ennek oka az, hogy a rendkívül elővigyázattal és csak erős állatokra löv. Ferenc Ferdinánd főherceg aránylag keveset, 17 darabot ejtett el. A főherceg ugyanis sokszor lő egy talált vadra, mindaddig lő, míg mozog, mert megakarja rövidíteni a kinjít. A második napon Miklós cár nem is jutott lövéshez, mert csak két nőszarvas fordult meg a leshelye előtt, a cár pedig később maga jelentette ki:

— Én nem lövök nőstény vadra.

Erdekes epizód folyt le, mikor a társaság megindult a leshelyek felé. Miklós cár leszállt a lóról és azon szándékának adott kifejezést, hogy az ut hátralevő részét gyalog fogja megtenni. Ennek egy része meredek hegyen vitt keresztül. Ettől a helytől a lesekig másfélóra járás volt. A mi királyunk követte a vendég példáját. A kíséret aggodalommal szemlélte a király kísérletét, ez azonban teljesen jól sikerült. A király baj nélkül megtette gyalog a hosszú és fárasztó utat.

SPORT.

+ Tornászok háziVERSENYE. Ma este tartotta meg az „Aradi Tornaegetesület” téli házi versenyét a lyceumi tornacsarnokban, melyet bár zártkörű volt a verseny, az egyesület tagjai közül sokan néztek végig. Vendégek is szép számmal voltak jelen. A verseny háromnegyed 7 órakor kezdődött s 9 órakor ért véget. A szabványkorlatokban, melyet Nagy Sándor művezető-titkár vezetett, 22-en vettek részt. A kezdők versenyében, mely rudmászás, magas ugrás helyről és korlátszámokból állott, első lett: Biszterszky Kázmér 21 ponttal, második: Duffner János 20 és fél ponttal. A haladók versenyében, kötetl függeszkedés, magas nyújtás és távol ugrás helyről, első volt: Kmettykó Lajos 26 és fél ponttal, második Petkovits M. Béla 18

ponttal. A haladók második csoportversenyében súlyemelésben, magas, távol ugrásban és gyűrűhintán, első volt: Kmettykó Lajos 21 és 3/4 ponttal, második: Sándor Zsigmond 17 ponttal.

A verseny befejeztével dr. Steinitzer Pál alelnök buzdító és elismerő szavak kíséretében kiosztotta a versenydíjakat: az elsőnek ezüst, a második győzteseknek bronz érmét. A zsűri tagjai dr. Steinitzer Pál elnöklelte alatt: dr. Fényes Iván, Matusik Márton, Reiniger Samu, dr. Angel István és Nagy Sándor voltak. A házi versenyben részt vettek dr. Steinitzer Pál, Nagy Sándor, dr. Fényes Iván, Biszterszky Kázmér, Alt János, Szilárd Győző, dr. Szeghő Hugó, Ziffer Sándor, Nidrai Aurél, Kell Lajos, Sándor Zsigmond, Sándor Arthur, Gaál Dezső, Hoffmann János, Weisz Hugó, Steinitzer Imre, Duffner János, Geiringer Dávid, Kuretzkó Lajos, Petkovits M. Béla.

Verseny után a tornászok a Millennium klubban étteremben társasvacsorára gyűltek össze, hol az első felkűszöntőt dr. Steinitzer Pál tartotta. Beszéltek még Alt János, Biszterszky Kázmér és mások.

+ Körvadászat Battonyán. A battonyai vadásztársaság e hó 19-én, Erzsébet napján nagy vadászatot tartott, melyen 203 nyul, 45 darab fogoly esett áldozatul. Steiner Jakab sziondai birtokán meg 15-én volt vadászat, melyen Aradról ifj. Lócs Rezső tarácsos, legifj. Lócs Rezső, Steiner Ferenc, Domány János, Steiner István, Szegfű Rudolf gazdasági intéző stb. vettek részt.

Meggyilkolt marhakereskedő.

(Rejtélyes büntetés a szomszédban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 21.

Csanádmegyének egy kis községében, Véghegyháza, tegnap hajmeresztő rablőgyilkosságnak esett áldozatul egy szegény napszámosból jómódu marhakereskedővé vedlett ember.

Van némi tragikus vonás ebben a különben közönséges esetben, melynek egyedüli rugója a pénzvágy. Az áldozat küzdött, fáradt, hogy munkájának gyümölcse legyen, és mikor már elérkezett oda, hogy kevesebb gondtal és győtrődéssel tudott megélni, akkor azok oltják ki az életét, akikkel ez előtt egy sorban vergődött a mindennyi kenyérért: volt napszámos társai.

Cziper János véghegyházi lakos a hőse ennek a tragikus történetnek. Szegény napszámos volt még két évvel ezelőtt, amikor elkeveredve a rossz kenyérkereseti viszonyok miatt, kiment Amerikában. Ott az egyébként ügyes ember csakhamar kapott foglalkozást és oly szépen keresett, hogy már egy év múlva kétezer korona megtakarított pénzzel jött haza. Itthon házat vett és pénzét Amerikában szerzett tapasztalataival értékesíteni kezdte. Marhakereskedő lett belőle s rövid pár hónap alatt oly sikereket ért el, hogy csakhamar nagyobb arányokban folytathatta a jövedelmező üzletet.

Volt napszámos társai, mikor látták, hogy milyen szépen virágozik fel Cziper János üzlete, nap-nap után zaklatták apró kölcsönökhöz. Felülkerekedett bennük az irigység, mert látták, hogy Czipernek mindig van pénze.

Tegnapelőtt délután egy kocsmába tért be borozgatni. Este nyolc óra után felesége érte ment. Amint hazafelé ballagtak, a keresztutcán sarkán egy ott ácsorgó ember Czipert vasvillával fejbe vágta. Cziperre segélyért kiabált, mire ő is hatalmas ütést kapott a fejére. Mindketten eszméletlenül rogytak össze.

A mikor magukhoz tértek, nagynehezen hazavánszorogtak a közelben lévő házukhoz. Megérkezve lakásuk elé, észrevették, hogy a ház ablaka nyitva van. Benéztek a szobában egy sötét alakot láttak, aki a láda föléje kotozászott. A házaspár benyitott a szobába, erre azonban az ismeretlen ráűtött az aszszonyra és eltűnt.

Cziper a szomszédba szökött segítségért, a felesége utána. Alig ért azonban a férj a szomszéd ház folyosójára, nyomban összeesett, mire bevitték a szobába.

Még éjjel fölcusdott. Tegnapi reggel Cziperné Mezőkovácsházára ment, a hol bekötötték sebeit, mire az orvos kinajtott Véghegyháza.

Az orvos Czipert már agóniában találta. Koponyarepedést, és agyvérzést konstataált. A sérült csakhamar meghalt.

A csendőrség szorgalmasan nyomoz a tettesek után, akik nyilvánvalón előre elkészített terv szerint vitték véghez tettüket. Heine Géza battonyai vizsgálóbíró Sehl György dr. járásorvossal és Schaffer Samu dr. körorvossal ma boncolták fel a halottat. Cziperné sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

A néppárt elnöke lemondott.

(Tisza mai beszédének hatása és következménye.)

— Az obstruáló Rakovszky. — Zichy János gróf Rakovszky ellen. — A lemondó-levél.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 21.

Igen természetes, hogy a politikai pártok hangulatát élénken befolyásolja az a beszéd, melyet ma Tisza István gróf a képviselőházban elmondott. A házfelosztás lehetősége foglalkoztatta ma egész este a pártklubokat, melyekben nagyarányú vitatkozás indult meg a miniszterelnök kijelentésével nyomán.

A szabadelvű párt vegyes érzelmekkel fogadta ezeket a kijelentéseket. A volt nemzeti pártiak élénken tiltakoztak a felosztás gondolata ellen s többször hivatkoztak Apponyinak a házelnöki székéből hangoztatott ama szavaira, hogy ex lex idjén nincs felosztásra királyi jog.

Hogy a pártok között mily nagy az összekavarodás, legjobban illusztrálja az, hogy ifj. Zichy János gróf, a néppárt elnöke, ma bejelentette az elnökségről való lemondását. Bejelentette egy érdekes levélben magának az alelnöknek, Rakovszky Istvánnak, a kivel politikai véleményét illetőleg erős összeütközésbe került. Rakovszky, ha nem is nyíltan, de a sorok közt elég érthetően az obstruálókhöz való csatlakozását hangoztatta mai képviselőházi felszólalásában s mivel a pártelnök másképp vélekedik, mint az alelnök, ebből levonta a konzekvenciát s a párt vezetésétől visszalépett.

Ez a lemondás is Tisza mai nyilatkozatával van összefüggésben, mert éppen Rakovszky volt az, a ki egy napirendi-indítvánnyal a miniszterelnököt a házfelosztás kérdésében szinvallásra készítette.

Zichy János gróf levele egész terjedelmében így hangzik:

Tisztelt Alelnök Ur!

Mint hogy a néppárt több tekintélyes tagja az ugynevezett szabad ellenzék kebelén belül állandóan az obstrukció mellett demonstrál, holott egyéni felfogásom és meggyőződésem merő ellentétben áll az obstrukcióval, mely a mai viszonyok közt nem egyéb, mint az állam életerőinek következetes felemésztése és az alkotmányos érületnek e haza polgárainak szívéből való lassu, de biztos kiirtása: én ezennel a néppártban viselt elnöki tisztről lemondok azért, mert csakis oly körülmények között vállalkozhatom és tölthetem be helyesen e megtisztelő állást, ha ez állásban — különösen fontos kérdésekben — az egész párt nézetét, véleményét és meggyőződését képviselhetem.

Budapest, 1908. nov. 21.

Tisztelettel:

ifj. Zichy János gróf.

A lemondási levelet általános szenzáció kísérette minden pártban. Zihy gróf magatartása — és ez érthető — a harcoló ellenzékben és a néppárt radikálisabb tagjaiban valami felemelő hatást aligha kelt.

Vernissage napján.

(Festők egymás közt.)

Arad, november 21.

Öreg piktor és Fiatal piktor együtt távoznak a vernissageről s a következő társalgás folyik le közöttük.

Öreg piktor: Mondja kedves barátom . . .

Fiatal piktor: Szólitson csak egyszerűen és röviden tanár urnak.

Öreg: Tehát kedves tanár ur. Mi az oka annak, hogy olyan horribilis összeget kérnek most a képekért?

Fiatal: A remekművek sohasem drágák. Nézzé, például egy Raphael-, vagy egy Munkácsy-kép . . .

Öreg: No de mégis . . .

Fiatal: Jó, hát nem akarok szerénytelen lenni, s elismerem: van némi különbség. Ha a mű nem mindig olyan értékű is, de gondoljon az előállítás költségeire, a gazdasági célzatra.

Öreg: Most már igazán nem értem, kedves barátom,

Fiatal: Tanár ur talán . . . Hogy ön, nem érti, azt mindjárt gondoltam. De ma jó a kedvem, hát megmagyarázom.

Öreg: Mit ért a költségek alatt?

Fiatal: Igen, a költségek. Itt van például, az én pompás tájképem, amely — amint mondták — megszólalásig hü. Hát mit gondol, manapság ingyen hajlandó egy kép megszólalni? Bizony ezt csak hajdanában tették a képek. Most ez már pénzbe kerül. Azután az anyag? Azeelőtt kútvízzel pingáltak. Most szűrt vízvezetéki vizet használunk. Az olaj is drága, amióta kartellbe lépnek a gyárosok. S az ecset? Erről jobb nem is szólni. Amióta annyi a szórászhasogató, hihetetlenül nehéz ép szórászhakat találni. És így tovább.

Öreg: S a gazdasági érdekek?

Fiatal: Ez már körülményesebb. Leiestek például egy kopár szikes területet. Ha a képet hitvány néhány száz koronaért adom, ki boldog a telekért tisztességes árt kínálni? Hiszen senki sem ereszt a földjére pingálni, ha rontom az árát. Most már ha egy kövér bánati tájat festek, természetes, hogy meg kell tartanom az arányt, s a kép katasztrális holdankint sokkal drágább. Ha azután egy szőlőskert került ecsetem alá, különösen ha amerikai tőkével beültetett, rekonstruált szőlő, vagy egy emeletes ház elsőrendű téglyából, drága légfűtéssel . . .

Öreg (ijedten): Mondja az istenért, mi lehet az ára akkor egy lefestett vashidnak?

Fiatal: Az attól függ, vajjon a kincstár lemond-e a vámszedési jogról, vagy fentartja.

Öreg (élénken): Most még egy kérdést. S ha egyszer csendéletet fest tojásokkal?

Fiatal: Miután tudja, hogy drága a tojás, hát elképzeli.

Öreg: Most már értem. De engedje meg tanár ur, hogy kétségbe legyek esve a művészet nevében.

Fiatal (megsajnálja): Öreg ur, megsugom magának, hogy ne vegye az árainkat egészen komolyan. Lehet alkudni is nálunk.

Öreg: Hát akkor mire való ez a magasra taksálás?

Fiatal: Mert a festő neve nem a jó képnél, hanem a magas árnál kezdődik.

Öreg: ???

Fiatal: Hát nem tudja, hogy olcsó képek hig a neve? (—)

MULATSÁGOK.

(=) Az atléta bál. Még messze van a farsang eleje s máris nagyban folynak a készülétek az atléta-bálra. Ugy látszik, hogy a vigalmi bizottság, melynek kezeibe le van téve a bál sorsa, derekasan meg akar felelni hivatásának s be akarja váltani az egyesület választmányának ígérését. Ma este 8 órakor a vigalmi bizottság a klub helyiségében ülést tartott, melyen elhatározta, hogy arra való tekintettel, hogy az idén hasonló nagy elit-bálra alig van kilátás, a január 9-ére tervezett mulatságot január 16-ára halasztja el. A bálát rövid, de érdekes hangve. senynyel köti egybe, s a tervbe volt körmagyar és palotás táncokat ezuttal elhagyja, mert az a hangversenynyel együtt nagyon is hosszú időt venne igénybe. A régi magyar táncokat majd a klub helyiségeiben rendezendő házi estélyen fogja bemutatni. Nagy gondot fordít a vigalmi bizottság a meghívandók névsorának összeállítására, a mi tudvaleg nagyon kényes kérdés. Ez uton is felkéri a klub tagjait, hogy azok nevét és pontos lakcímét, kiket az atléta bálra meghívnak, vagy a klub helyiségeiben kitett ivre jegyzék fel, vagy a vigalmi bizottság tagjainak írás avagy szóbelileg mielőbb hozzák tudomására. A vigalmi bizottság a bál napjaig hetenként kétszer ülést tart a klub helyiségében, melyen az érdeklődő tagok is részt vehetnek. A mai ülésen jelen voltak: Ifj. Beniczky Kálmán, Dörner Emil, Szatmáry János, Tabakovics György dr., Uray József.

Az utolsó ezres.

(Ujabb részletek Kádár sikkasztásáról.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 21

A szomorú sorsra vergődött Kádár Kálmának, a belügyminiszterium sikkasztójának esetéről még mindig újabb és újabb részletek kerülnek napfényre, a melyek jellemzik ezt a nagyot bukott embert.

Az utolsó budapesti őszi meeting napján történt. A turfón, persze az első helyen, ott volt a nagyban fogadók sorában Kádár Kálmán is, akit az utolsó időben már annyira megszoktak a löversenyen, hogy nem is tűnt fel nagy és szenvedélyes játéka. O maga volt különben az, aki azt terjesztette, hogy örökölt és abból telik a fogadásra.

Roppant sokat v szített és nagyon levert volt. Egy barátja, aki az Országos Kaszinó tagja, szintén vesztett, de jó tipje lévén megnyerni akart. Pénze nem volt és ezért elhatározta, hogy rövid időre kölcsön kér ezer koronát Kádártól. Kádár egészen lesújtva válaszolt e kérésre:

— Barátom, nem adhatok. Az utolsó ezrest most teszem fel.

A verseny végén azonban sokkal jobb kedvű volt. Felkereste iménti kölcsönkérő barátját és megszólította:

— Most adhatok, most van már pénzem. Az utolsó ezres szerencsét hozott. Négyszeres pénzt hozott nekem az outsidersnél!

A bécsi löversenyeknél, amikor szerát ejthette, személyesen is részt vett. Sokszor kimaradt hivatalából és már fegyelmi eljárást is indítottak ellene egy ízben. Betegget jelentett egy levélben előző este és ugyanakkor a bécsi gyorsvonaton látták elutazni.

Az is érdekes, hogy dacára annak, hogy oly nagy összeg pénz fordult meg kezén, szegényesen, szinte fukarul élt. Ébédje és vacsorája alig egy forint volt és igen sokszor azzal dicsekedett, hogy ő a nagy drágaság dacára Budapesten két koronából tud élni.

Lakásán, mikor házkutatást tartottak nála, nem találtak valamirevaló öltözetet, a sikkasztónak mindössze egy tisztességes ruhája volt, az, amelyben letartóztatták.

A sikkasztó már a rendőrségen is nagyon megtört és szinte tragikusan viselte magát. A vizsgálóbíró elé tegnap délelőtt vitték először, Perény Gábor vizsgálóbíró, aki kihallgatta, megkérdezte tőle, hogy nem kívánja-e, hogy orvost küldjön hozzá, mert olyan betegesnek látja.

— Minek nekem orvos? Előbb-utóbb úgy is el kell pusztulnom. Már pedig én a börtönben fogok meghalni. Nem bírom ki a börtön levegőjét. Nem is bánom, jobb reám nézve, ha elpusztulok, minél hamarabb, annál jobb. Nincsen szükségem orvosra — szölt aztán maga elé meredve — köszönöm, majd megleszek valahogy!

Az a gyanu is merült fel ellene, hogy a pénz egy részét eldugta valahol, vagy valakinél. A vizsgálat ez irányban még nincs befejezve.

A rendőrség ma délelőtt házkutatást tartott egy aszszonynál a Dohány-utcában, akinél Kádár gyakran megfordult. A még megmaradt és nála lefoglalt iratok között egy levelet találtak ugyanis, a melyből kiviláglott, hogy a sikkasztónak összeköttetése volt azzal az aszszonnyal, kinek a levélben lelkére kötötte, hogy vigyázzon magára.

Gyulay István gróf regénye.

(A bécsi cipészleány vőlegénye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 21.

Mai számunkban megemlékeztünk Gyulay István grófnak, az Aradon gyakran megfordult, s itt jól ismert fiatal mágnásnak szerelmi házasságáról, aki szíve vonzalmát követve, nőül veszi egy bécsi cipésmesternek leányát.

A gróf és a cipészleány esküvőjét, a mint értesülünk, már a jövő héten megtartják. Lukácsy Lajos aradi ügyvéd, a gróf jogtanácsosa már beszerezte a házasságkötéshez szükséges iratokat és azokat fölterjesztette a belügyminiszteriumhoz. Ez azért szükséges, mivel a gróf, akinek vagyona magyar földön van, osztrák honos nővel, Bécsben köt házasságot. A házasságkötés a legnagyobb csendben fog megtörténni; hogy azonban a gróf és neje azután valamely magyar városba költöznének, nem lelel meg a városágnak.

Tegnap cikkünknek, a melyet bécsi tudósítás nyomán közöltünk, van egy téves adata. A zarándi uradalom nem Gyulay István gróf tulajdona, hanem rokonáé, Edelsheim Gyulay Lipót báróé. Ellenben a tegnap közölt birtokokon kívül nagy dominiuma van a Gyulay grófnak Nagyvarsányon és Nagyöszön (Torontálme gyében.)

A gróf, noha állandóan Bécsben él, megtartotta magyar érzését. Tavaly, a mikor egyik legnagyobb birtokát, a temesmegyei Murányt megátogatta, a község lakossága nagy ünneppel fogadta. A grótot igen kellemesen érintette, hogy a község oláh lakói magyar nemzeti zászlók alatt várták őt. Ugyancsak tavaly, a mikor Aradon volt, megtekintette az aradi képtárlatot, s Lukácsy ajánlására több képet megvett.

A mesalliance ot kötő gróf családjának multja a tizenhatodik századba nyulik vissza; már akkor nagy szerepet játszottak a Gyulayak. Erdélyből a tizenhetedik század elején vándoroltak Magyarországra, s ez időtől viseli a marosnémeti és nádaskai előnevet. Tagjai közül Gyulay Ferenc Zarándmegye főispánja volt. A grófi ran-

got Gyulay Ferenc küllömgyei főispán udvarhelyszéki királybíró nyerte 1702-ben. A család későbbi tagjai mint altábornagyok a harc-téren tűntek ki. Gyulay Ferenc gróf, tábornagy az osztrákoknak Olaszország ellen viselt hadjárataiban viselt vezető szerepet és 1849-ben a hadügyminiszteri tárca viselésével bízott meg; az 1859-iki francia-olasz háború kitörésekor fővezér és a lombard velencei királyság kormányzójává nevezték ki. Az osztrákoknak ezután bekövetkezett vereségeit Gyulay orosz hadi intézkedéseinek tulajdonították, a mi ellen a nyugalomba vonult tábornagy több ízben védekezett. Egy másik Gyulay gróf, Ignác Horvátország bánja, 1830-ban pedig az udvari haditanács elnöke volt.

Öngyilkos gyermekleány.

(Tizenégy évvel a halálba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 21.

Öngyilkos lett ma Aradon egy fiatal leány: Tizenégyéves mindössze, virulóan szép, jó módban élő, nem tett semmi rosszat, nem bántotta senki, s mégis arra az utra lépett, mely a sötét, hideg világba vezet: a halálba.

Rotár Emiliának hívják, Demelbauer Ferenc jó módú hentes és mészáros mesternek a fogadott leánya. Az Erzsébet-utca 13. számú házban élt nevelő szüleinél, kik nagyon szerették. Szorgalmas, ügyes leány volt, kit az üzletben is használhattak. Sem régebben, sem az utóbbi napokban semmi baja nem volt a házban, legkevésbé olyan, mely miatt öngyilkossá kellett volna lennie.

Ma reggel nyolc óra után a házbelieknek feltűnt, hogy a leány nincsen sehol. Keresésére indultak, s e közben felmentek a padlásra is. Itt szomorú meglepetés várakozott rájuk. Egyik gerendán függött a leány, felakasztva. Mikor levágták a ruba szarító kötélről, teste még meleg volt. Mindenképen próbálgatták élesztgetni, de hiába. Ha valamivel előbb találta reá, talán sikerül is, de így már későn volt.

Levelét nem hagyott hátra, melyből meg lehetett volna tudni öngyilkosságának okát. A hatóság részéről megjelent Tisch Mór dr. tb. főorvos és Murády Álmós rendőrhadnagy, kik szintén nem tudtak egyebet megállapítani, mint hogy öngyilkosság történt. De hogy miért, ez rejtély maradt.

Az öngyilkos leányt vasárnap délután három órakor temetik el az Erzsébet-utca 13. sz. házból.

HIREK.

Karácsonyi ajándékunk.

Lázás erővel dolgozik a nyomda, hogy az a vaskos, tartalmas szép könyv, melyet karácsony napján az Aradi Közlöny minden előfizetője ingyen megkap, kellő időre készen legyen.

Már tavalyi naptárunk megnyerte a közönség tetszését, annyit azonban előre jelezhetünk, hogy az

Aradi Közlöny

1904. évi Nagy Képes Naptára

ugy a tartalom bősége, mint a nyomdai kiállítás minősége tekintetében fölül fogja mulni a tavalyi esztendeit.

A címtár adatait bővítettük, a szépirodalmi rész jelentősen nagyobb

lesz és az aktuális illusztrációk is sürűbben fogják tarkítani a szöveget, mint előző karácsonyi könyveinkben.

A címtárban különös súlyt helyezünk az adatok hitelességére és teljességére. A naptárnak ez a része valószínűleg pótol és mindekre nélkülözhetetlen, mert tudvalevőleg könyvtáruki uton Aradváros teljes címtárát nem lehet megszerezni. Naptárunk sem lesz kapható könyvesboltban, azt csak az Aradi Közlöny előfizetői kaphatják meg, még pedig teljesen ingyen.

December elsejével belépő új előfizetőink szintén megkapják az értékes karácsonyi ajándékot, ugy a helybeliek, mint a vidékiek.

Az „Aradi Közlöny“-ből mutatványszámot a kiadóhivatalban lehet kérni, hol azzal egy hétig bárkinek szívesen szolgálnak.

— A Kölcsey-egyesület Rákóczi-ünnepé. Kedden, a hó 24-én délután öt órakor, a városháza dísztermében tartja az aradi Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya nagyszabású Rákóczi-ünnepét, a melynek gazdag, kiválóan érdekes műsorát már közöltük. Az ünnepély szónoka Fényes Samu dr., a jeles színműíró lesz, aki ez időszert Budapesten van, s onnét jön le Aradra, ahol nagy érdeklődés várja az ő beszédét. Az ünnep többi számaira, az ének- és zenerészekre nézve élénken folynak az előkészületek. Az ünnepély belépő jegye: ülőhely 1 korona, karzat jegy 50 fillér. Jegyek előre várthatók: ifj. Klein Mór, Révész Nándor és Kerpel Izsó könyvkereskedéseiben, s az ünnepély előtt a pénztárnál. Az ünnep tiszta jövedelmének egy részét a Rákóczi-szobor javára fordítják.

— Az új kereskedelmi államtitkár. A hivatalos lap ma számának élén az alábbi legfelsőbb kéziratok jelentik meg:

A Személyem körüli magyar ministerium ideiglenes vezetésével megbízott magyar ministerelnököm előterjesztése folytán gróf Wickenburg Márk kereskedelemügyi ministeriumi államtitkárnak, ezen állásától saját kérelmére történt felmentése alkalmából, buzgó és kitűnő szolgálatai elismerésül, második osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom. Kelt Eisenrzbén, 1908. évi november hó 18-án. Ferenc József s. k. Gróf Tisza István s. k.

Kereskedelemügyi magyar ministerem előterjesztésére gróf Serényi Béla országgyűlési képviselőt kereskedelemügyi ministeriumi államtitkárrá kinevezem. Kelt Eisenrzbén, 1908. évi november hó 18-án. Ferenc József s. k. Hieronymi Károly s. k.

— Bánffy Dezső pártja. Holnap tartja alakuló ülését Kolozsvárott a Bánffy Dezső vezetésére alá kerülő „Új párt.“ Bánffy Dezső báró — mint nekünk jelentik — holnap reggel érkezik Kolozsvárra. Dél előtt a pártvezérek tisztelegnek nála, majd fél tizenegy órakor a redutban megnyílik a nagygyűlés. A gyűlésen Remenyik Károly főmérnök fog elnökölni. A gyűlésen megjelenő Bánffy bárót Apáthy István egyetemi tanár üdvözli. Ezután Bánffy Dezső báró fejti ki programját, utána pedig Pisztory Mór egyetemi tanár fog beszélni. A gyűlést a tisztikar megválasztása fejezi be. Este nyolc órakor banket lesz, melynek végével Bánffy báró elutazik.

— Az aradi képtárat megnyitása. A Nemzeti Szalon aradi képkiallítását holnap délelőtt tizenegy órakor nyitja meg Urban Iván főispán, a vernissázsra ma Aradra érkeztek Tölgyessy Artur, Bruck Miksa és Ernst Lajos, a Nemzeti Szalon igazgatósági tagjai, dr. Rózsa Miklós, a Szalon titkára, Szenes Fülöp, Markó Ernő, Nyilassy Sándor és Keményffy Jenő festőművészek; holnap reggel érkeznek: Kézdi-Kovács István és Faragó Géza festőművészek. Léssi József országgyűlési képviselő, a Nemzeti Szalon alelnöke nem jön le, mivel a fővárosban, holnap tartandó községi választások mozgalmal Budapesten tartják. A Nemzeti Szalon kiküldöttéi holnap látogatást tesznek az illetékes tényezőknél s néhány napig maradnak Aradon.

— Borkereskedők Talliánál és Hieronyminál. Budapestről táviratozza tudósítók: A borkereskedők és bortermelők országos egyesületének küldöttsége Molnár Ákos országgyűlési képviselő vezetésével ma tisztelgett Tallián Béla és Hieronymi Károly minisztereknél. Mindkét miniszter hathatós támogatást ígért. Tallián válaszában hangsúlyozta, hogy azok ellen, akik a magyar bor reomóját veszélyeztetik, a legszigorúbban fog eljárni.

— A vízvezeték vize. Mint ismeretes öt napon át öt helyről vett vizet küldtek fel Aradról az országos vegyikísérleti állomáshoz vegyi vizsgálat céljából. A szakvélemény ma érkezett meg, s így szól: Vegyi összetételek után itélve ezen (egynemű) vizeket kifogástalan ivóvíznek minősítjük. A véleményt Kossuthány dr. igazgató és Hartl Károly dr. elemző irták alá.

— Weitzer János siremléke. Mint ismeretes, a Weitzer János siremlékéről szóló végrendeleti részt a jogügyek országos igazgatósága hibásan értelmezte, s ennek fejében helyeselte, hogy Weitzer özvegye 35.000 koronába kerülő mauzoleumot állíttasson férje emlékére. A tanács most megbizta Hochenauer drt, a város béc-i meghatalmazottját, hogy tégven előterjesztést a gráci törvényszéknek, hogy az emlék felállítására a városra bizassék.

— Szellénét árverezik. A hivatalos lap mai száma árverési hirdetést közöl Szelle Józsefné ellen. Az árverés december 30-ára van kitűzve, s azt Deutsch Zsigmond kérelmére, 3.600 korona tőkekövetelés és járulékal erejéig tűztek ki. Az árverésre ki van tűzve Szellénének öt ingatlan körülből 130.000 korona becsértékben. Miután Szelléné, mint megirtuk, az ingatlanait terhelő kölcsönöket konvertálni akarja, s abban mostanába is lépéseket tett, ezt az árverést valószínűleg nem tartják meg.

— Magyar tisztek hazahelyezése. Katonai körökből értesülünk, hogy a hadügyminiszter már utasította az összes katonai parancsnokságokat, hogy december hó 10-ig terjesszék be hozzá az alájuk rendelt törzs és főtisztek névjegyzékét akként, hogy e kimutatásban magyarországi illetőségük is kimutatva legyenek. A hadügyminiszternek ez az intézkedése valószínűen a magyar tisztek hovahelyezésére nézve az első lépést jelenti.

— Házasság. Korányi József folyó hó 24-én délután 4 órakor tartja esküvőjét Aradon Klein Benjámint leányával, Rozsin kisasszonynyal.

— Eljegyzés. Bánóczy Gyula Budapestről eljegyezte Gurahoncon Weisberger Emília kisasszonyt.

— Rákóczi ünnepély. A Néctelen asztaltársaság ma este a Magyar Király vendéglő külön helyiségében Rákóczi ünnepélyt rendezett, melyen mintegy nyolcvanven vettek részt. Schwartz Pál elnök megnyitója után Meistrovics Terka cimbalmon néhány magyar dalt játszott nagy ügyességgel, majd Harmath Ferenc tanárjelölt hatással szavalt Szabolcska Mihály, „Rákóczi sirjánál“ című költeményét. Az ünnepi beszé-

det Szondy János tanár tartotta, ki Rákóczi korából merítette tárgyát. Az estélyen Albert Péter muzsikált.

Jelen voltak: Müller Károly, Nagy Kálmán, Szalay Arnold, Sófalvi György, Tumó Sándor és neje, Sárga Lukács, Borlodon György, Wlajkovic Dusan, Szilágyi Jakab és neje, Binder Gyula, Muszka György-né és leánya, stb.

— **A főváros Tisza előtt.** Budapestről táviratozzák: Ma délután öt órakor fogadta Tisza István gróf minisztere nök a főváros küldöttségét, melyet Márkus József főpolgármester vezetett az új kormányelnök elé. Tisza István gróf válaszában köszönetet tolmácsolta a főváros törvényhatóságának. Nehéz viszonyok közt — ugymond — foglalta el a kormányelnöki széket. Nem kereste, de nem is tért ki előle. Sulyos feladatának megoldásában erős támaszt nyújt neki az, hogy ép az ország fővárosa az első, mely őt és kormányát bizalmával kitüntette.

— **A delegáció útja.** Prágából táviratozzák, hogy a magyar parlamenti körökből Bécsbe érkezett hírek szerint a delegáció tagjainak megválasztása a magyar képviselőházban biztosítottnak tekinthető, úgy, hogy december 18-án Bécsben összeülhetnek a delegátusok.

— **Egy pikáns nyilatkozat.** A napokban a bécsi újságokat bejárta az a hír, hogy az orléáni herceget és nejét, akik ez időszerint Bécs mellett egy községben tartózkodnak, automobil kirándulás közben baleset érte. Az orléáni hercegné ezt a hírt egy párisi lapban olvasta, mely ezt a bécsi újságok nyomán közölte. A hercegnő most cáfolatot küldött be a párisi lapoknak a melyen jókat kacagtak a jó párisiak. A cáfolat érdekességét épen az adja meg, hogy maga a hercegnő írta. A nyilatkozatban ugyanis a hercegnő koholmányának nevezi azt a hírt, mintha őt baleset érte volna, mert ő, mikor a kérdéses eset történt, éppen Párisban tartózkodott. Azon a bizonyos automobil-kiránduláson tényleg részt vett egy hölgy, de az nem ő, hanem — *miss Mary Halton volt.*

— **A görög király Bécsben.** Bécsből táviratozzák, hogy királyunk ma látogatást tett a görög királynál, aki a délután folyamán visszatda a látogatást.

— **Konfirmáció.** Szép vallási ünnepély folyt le ma Montag Sándor aradi nagybirtokos házában abból az alkalomból, hogy fia István betöltötte tizenharmadik életévét. A családi ünnepélyt megelőzőleg a zsinagógában ment végbe a vallási szertartás, mely alkalommal Rosenberg Sándor dr. főrabbi emelkedett szellemű beszédet intézett a gyermekhez és a szülőkhöz. Az ünnepély alkalmából sok oldalról fejezték ki szerencsekívánataikat a Montag-családnak.

— **Bánya-szerencsétlenségek.** Esztergom megye több bányájában ma több halálos kimenetelű szerencsétlenség történt, melyeknek összesen öt emberélet esett áldozatul. A tokodi köszénbányában Nesper István bányász egy lefelé haladó csülle agyonguzta, a szászvárosi köszénbánya Anna tárnájában négy munkás egy új réteg megfurása közben egy régen elzárt sz-ngáz aknát nyitott meg, a kiömlő gáz három munkást megölt. Az ötödik halálos baleset a Werndorfer féle kőbányában történt.

— **Ki akar tűzoltó lenni.** Az aradi tűzoltó-parancsnokság közzéteszi, hogy több városi tűzoltói állás üresedésbe jött. Jelentkezhetni lehet a parancsnokságnál, hol bővebb felvilágosítást is adnak.

— **Halálozás.** Rottáriu Emilia élte 14 ik évében Aradon elhunyt. Vasárnap d. u. fél 4-kor temetik az Erzsébet utca 13. sz. házból.

— **Az apja leánya.** Temesvárról táviratozzák: A nyolcvanas években feltűnést keltett Radics Mihály rablógyilkos elfogása, ki az akkori főkapitányra, Dragovanicsra elfogatásakor két lövést intézett, de helyette a tatabi rendőrbiztost sebesítette meg és életfogytiglani fogy-

házza itéltetett. Radics leánya, Emilia, később mint pincérnő Lugosról Amerikába vándorolt ki. Ma a filadelfiai hatóság értesítette a főkapitányságot, hogy Radics Emilia egy ottani borkereskedőt, kinél mint gazdasszony volt szerződötve, álmában megölt és kirabolt.

— **Gyászemlékünnap.** Schreyer Menyhért, az aradi Chewra Kadiscna egyik nemeslelkű gyámloltója kegyeletos emlékének tiszteletére november hó 23-án mint elhalálozása évfordulóján a zsinagógában d. u. 1/45 órakor gyászemlékünnapély tartatik.

— **Egy milliomos büne.** Milanóból táviratozzák, hogy ma a rendőrség letartóztatta de Medjci Lajos nagyiparost és többszörös milliomost, egy hasonnevű gyufagyárosnak a fiát, aki ellen az a vád merült fel, hogy *megmérgezte a feleségét.*

— **Vasuti katasztrófa.** A Daily Mail jelenti Lisszabonból: A Lisszabontól 35 mér földre fekvő Cascaesben nagy vasuti szerencsétlenség fordult elő. Sok személy megsérült, köztük a királyi főudvarmesternő is.

— **Az első megfagyott ember.** A tél még itt sincs és már hírt kapunk az első megfagyott vándorló-legényről. Temesvárról jelentik: Oroszlamos és Valkány között az országuton egy vékonyan öltözött s a hidegtől meggémberedett vándorló legényre találtak az utasok. Bevitték a valkányi előjáróságnak, de mielőtt magához tért volna, meghalt, a nélkül, hogy kilétét meg tudták volna állapítani.

— **Birtokcsere.** Petrovics Mihályné Kiurszky Mária eladja az aradi 787 sz. tjkvben felvett Szabadságtéri 8 sz. házból az öt ill. tő 1/6 rész 5500 koronáért Deutsch Ignácnak. Özv. Hanekker Istvánné Pálffy Mária, Melik Andorné, Pálffy Mária Stefánia eladják az aradi 66 sz. tjkvben felvett Batthyányi utcai 3 sz. házat 18000 kor. ért Nagyottokár és neje Rochel Annának. Özv. Hanekker Istvánné Pálffy Mária és Melik Andorné Pálffy Mária Stefánia eladják az aradi 5735 sz. tjkvben felvett Pécskai-utli ingatlant 22000 kor. ért Posgay István dr.-nak. Özv. Végh Aurélné Jakabffy Vilma eladja az aradi 6744 sz. tjkvben felvett ingatlant 5600 kor. ért Steiner Józsefnek Iszakov Györgyné Nyága Flodre eladja az aradi 6168 sz. tjkvben felvett ingatlant 800 kor.-ért Burján Györgyné Bab Zsófiának. Nedin Nikola kk. Nedin Koszta és Nedin Róza eladják az aradi 5901 sz. tjkvben felvett ingatlant 1240 kor.-ért Argyelán Mianak.

— **Csaiadirtó hadnagy.** Lyaszac orosz városban Kadarcevszki hadnagy agyonlőtte mostoha anyját és két mostoha testvérét. Azután önként jelentkezett a rendőrségen.

— **Legujabb legdivatosabb férfiruhák u. m.** Városi banda 80 koronától 150 koronáig, utazó bunda, 64 koronát 160 koronáig, bőrkabát szörme béléssel 60 korona, télikabát sötét szürke divatos facon 24 koronától 50 koronáig, télikabát különleges ségek finom angol anyagból 50 koronától 60 koronáig, továbbá székely vadász és gádász kabátok, bőrről szegve valódi székely vízmentes pozitívból kizárólag Frank Leo férfiruha áruházában Arad, Andrassy-tér 9. az új Minorita templommal szemben kaphatók. Szolid olcsó árak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek. Külön mértékszerinti osztály.

— **Egy millió korona hozománynyal rendelkező hölgy sem igényelhet ezebb ékszereket nász-, vagy karácsonyi ajándéknak, mint a milyenek a Tökölly-téren Farkas Streicher cégnél, valódi arany- és ezüst tárgyakban, dus választékban és rendkívüli olcsó árak mellett beszerezhetők. Ezen cég az igen tisztelt vásárló közönség kényelmére a zálogüzlettel elköltöztetve egy külön bejára ot rendeztetett be, mely bejárt a Tökölly tere nyílik. Ugyanott dus választékban meglepő olcsó árak mellett, szép és alkalmas nász és karácsonyi ajándéku china-ezüst tárgyak is kaphatók.**

— **Feltűnő!** Legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrás mindennemű csakis elsőrendű finom ékszerek, briliáns árak, ezüst-évszűzők egész kazettákban, valamint díszezüst és ajándéktárgyakban. Szigorú szolid árak! Kitűnő pontos kiszolgálást jótállás mellett. Weinberger Ferenc johirű ékszerészüknél, Andrassy-tér, Központi szálló épület. Saját elsőrendű ékszerjavító és készítő műhely. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi és bécsi kiallítás arany éremmel kitüntetett Balassa féle valódi angol ugorkatej azonnal eltünteti

szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztátanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataliságot kölcsönöz, kar tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ára 2 korona, hozzávaló ugorka szappan 1 kor. 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uránál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskai-ut 18 sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is tesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— **A gyermekek legjobb erősítő és tápszerről a Zoltán-féle csukamájolaj ajánlható,** mert könnyen emészthető, tápereje nagy, rossz szaga és íze nincs, miért felnőttek, valamint gyermekek egyaránt szívesen veszik be. Uvegenként 2 koronáért kapható a gyógyszerárakban.

— **Hegedüs Gyula** kefe, ecset és pipere készletességű kereskedése Andrassy-tér 15. Hermann-palota. Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, cocus lábtörő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

— **Ideai karácsony Porternál.** Az ideai karácsonyt ismét hatalmas készülődés k előzik meg Porter Vilmos Nagy Áruházában, a Szabadságtéren. Évről évre újabb meglepetésosan részesíti az áruház az aradi közönséget. Más cég rendszeren beéri azzal, ha a várakozásokat egyszerűen kielégíti, de Porter ennél is tovább megy: rendkívüli, meglepetésszerűt tartogat a karácsonyi szezon számára. Tehát ismét pazar fényben fog tűndöklölni az 50 méter hosszú terem, mely tavaly általános bámulat tárgya volt. De az idén még nagyobb, még fényesebb lesz a választék, a tavaly szerzett tapasztalatok ügyes felhasználásával. Napok kérdése az egész s meg fog nyílni a pazar tárlat, hogy szülőknak, gyermekeknek egyaránt gyönyörűség teljék benne.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fog-kezelő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomtatványt, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Lilien Leó, Bécs. — Hackel Nátan, Warnsdorf. — Köllerer Károly, Wels. — Krausz Adolf, Bécaujhely. — Neuman Manó, Szentés. — Deutsch Lázár, Budapest.

— **A legujabb jószabású női és gyermek felöltöket** legolcsóbban beszerezhetjük a szolid és előzékenyek általánosan ósmert Schwartzeberger Manó cégnél, kinek Vörösmarty utca 3. sz. alatti kizárólagos női felöltő áruházában a. őszi és téli újdonságok nagy választékban már megérkeztek. A cég fenti modorban a t. vevők irényeit minden irányban kielégíteni ezutánra is főfeladatát tűzte ki.

— **Pármái ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosító szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még st tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyanezért, hogy még a legérzékenyebb arcórtüek is nagy eredményyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappan nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas partolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla piperezappangyáros, Miskolcon. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyáru kereskedésében.

Blouse-selyem 60 krtól 11 frt 35 krig méterenként — a legutolsó újdonság — bérmentve és elvámolva a házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. Henneberg selyemgyára, Zürich. 2747-

TÖRVENYKEZES.

§ **Egy nagy pör vége.** *Andrényi* Kálmán halála után az örökösök — mint annak idején részletesen megirtuk — a hagyaték felosztása miatt pert indítottak *Andrényi* Károly ellen. Ez a hosszú és bonyodalmas per a mai napon békés megoldást nyert, a mennyiben *Andrényi* Károly kielégítette az összes perbeli örökösöket.

Kötélhalálra ítélt rablógyilkos.

(Az új-pesti varróleány merénylete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 21.

Mint már röviden említettük, tegnap kezdte meg a bécsi esküdtszék annak a rablógyilkosságnak a tárgyalását, mely ez év április 10-én történt Újpesten. Meggyilkolták és kirabolták Kubányi Juliska varróleányt s a gyilkossággal gyanúsított Nepomuczky Lipót asztalos segédet Bécsben a Práterben tartóztatták le. Kubányi Juliska 36 esztendő volt. Nagypénteken reggel szobájában a ztalkendővel meglojtva ta'álték.

Nepomuczky 26 esztendő, skrofulózus, szakáltalan, beteges kinézésű fiatal ember tagadta a gyilkosságot.

— Kilenc hónapon keresztül — mondotta — benső szerelmi viszonyom volt azzal a nővel. Hát hogy lehet, hogy a nőt, akit szerettem, megöltem volna? De ő megcsalt. Április 9-én este 6 órakor mentem hozzá utoljára. Egyszerre egy idegen fiatal ember toppant a szobába, s amint engem meglátott, azonnal távozott.

— Ki ez az ember? kérdeztem Juliskától.

— Senki, miközöd hozzá, felelte ő. Ezután együtt vacsoráztunk borjupökölttel és sört.

Elnök: Aznapon volt Kubányi születésnapja?

Vádolt: Igen. Április 10-én született és április 10-én gyilkolták meg. Vacsora után pörölni kezdtünk. Szemrehányást tettem neki, hogy mért jár hozzá az az idegen fiatal ember? Juliska végre így szólt hozzám: „Nem kellesz már, mert az lett az én szeretőm.“ Erre kétszer pofon ütöttem őt. Felugrott, feldöntötte az asztalt, a lámpa leesett s összelörött és sötét lett a szobában.

Elnök: És azután mit csinált ön?

Vádolt: Ráparancsoltam, hogy adja vissza az ékszer ket, amiket ajándékoztam neki. Mert én egy gyűrűt adtam neki, vörös kő volt benne. Kinyitottam a szekrényt és ami ékszer találtam benne, mind magamhoz vettem. Pénz is volt ott, azt is magamhoz vettem. Erre elkezdett sírni. Dühbe jött a és megint pofon ütöttem. Aztán jól eldöngöttem, agyba főbe vertem és eltávoztam. Megölni azonban nem öltem meg.

Elnök: Ön egészen másképen szólott a vizsgálóbíró előtt. Beismerte, hogy a gyilkosságot ön követte el.

A vizsgálóbíró kényszerített erre a vallomásra. Most azonban visszavonom. Az igazság az, hogy egy Kovács nevű barátom akart rávenni a gyilkosságra. Én akkor azt mondtam, hogy nem gyilkolok. De ha akarja, megismertetem a leánnyal. Csak ő gyilkolhatta meg Kubányi Juliskát.

Nepomuczky szüleinek, Lővérének kihallgatása után, akik terhelően vallottak, kihallgatta az esküdtszék Kovácsot. Ez azt valija, hogy Nepomuczky sokat beszélt neki egy új-pesti nőismerőséről, a kinek pénze van. Ezt a pénzt meglehetően szeretné. S kérdezte Kovácsot, nem segítene-e neki ebben. Kovács kijelentette, hogy nem.

Holby Fáni asszony, aki Kubányival egy házban lakott, azt valija, hogy a leánynak nem volt viszonya Nepomuczkyval, **Simon László** szobács és **Varga Béla** hentessegéd jelentékte len vallomást tettek.

Késő este ért véget a tárgyalás. Az esküdtszék rablógyilkosság elkövetésében bűnösnek mondta ki a vádlottat, mire ezt a törvényt alkalmazó bíróság **kötél általi halálra ítélt.**

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

[3]

(Folytatás.)

II.

A római szent kisdud.

A Kapitólium tetején kolostor emelkedett, melyben a ferencrendi barátok laktak. De az épület inkább lehetett várnak nézni, mint kolostornak. Olyan volt, mint a tenger partján álló őrtorony, melyből az ellenség közeledését lesik.

A kolostor mellett állt a Santa Maria d'Aracoeli pompás bazilikája. Ezt a templomot annak az emlékeztetőre építették, hogy ezen a helyen mutatta meg Szibilla Augusztusnak Krisztust. A kolostort pedig azért építették, mert félték, hogy Szibilla jóslata teljesedésbe megy s az Antikrisztust a Kapitóliumon fogják imádni.

S a szerzetesek úgy vélték, hogy ők harcosok. Ha a templomba mentek énekelni s imádkozni, azt képzelték, hogy bástyán járnak, s ezer meg ezer nyilat lönek az ostromló Antikrisztusra.

Állandóan az Antikrisztusról való gondolatoknak éltek s istentiszteletük küzdelem volt, melyvel távol akarták tartani az őt ellenséget a Kapitóliumtól.

Szemükre huzott csuklyával árnyékolták be arcukat s úgy kémelelték ki a világba.

Szemük valami lázas kifejezést nyert a folytonos vizsgálódástól s minduntalan azt hitték, hogy felfedezték az Antikrisztust.

— Itt van! Ott van! — kiabálták.

S amint barna csuhájukban harcra készen emelkedtek fel, mintha sziklacsucson összeesereglett varjak rajzanának fel a sas láttára.

S néhányan azt mondták:

— Mit használ imádság s vezeklés? Szibilla azt mondta: az Antikrisztusnak el kell jönni.

De a többiek így feleltek:

— Isten csodát tehet. Ha a küzdelem hiábavaló volna, nem intett volna bennünket Szibilla által.

S éveken át védelmezték a ferenciek a Kapitóliumot vezekléssel, az irgalmasság cselekedeteivel s Isten ígéjének hirdetésével.

Evszázadról évszázadra védelmezték de mentül jobban haladt az idő, annal erőtlenebbek s gyengébbek lettek az emberek. A szerzetesek gyakran susogták:

— Nem sokáig maradhat még fenn ez a birodalom. Világmegújítóra van szükség mint Augusztus korában.

S hajukat tépték, ostromozták magukat, mert tudták, hogy az újraszületendő az Antikrisztus lesz, aki az erőt és hatalmat hozza meg újra a világnak.

Mint ahogy a beteget üldözi szenvedése, úgy hajszolta őket az Antikrisztus gondolata. Maguk előtt látták: épp oly gazdag volt, mint amilyen szegény Krisztus, éppen olyan gonosz, mint amilyen jó Krisztus, éppen olyan nagy tiszteletben részesült, mint ahogy megalázták Krisztust.

Erdős fegyverekkel harcolt s véres gonosz tévők élén vonult föl. Lerombolta a templomokat, legyilkolta a papokat s fölfegyverezte az embereket harcra, hogy testvér testvér ellen küzdött, mindenki félt embertársától és senki békét nem talált.

S ha a tengeren abban az időben valami erős, vagy erőszakos ember kelt át, a Kapitólium őrtornyáról felhangzott feléje a kiáltás:

— Antikrisztus! Antikrisztus!

S ha mindezek az emberek eltűntek, elpusztultak, a barátok hozsánnát kiáltottak s te deumot énekeltek. S így szóltak:

— Imádságunkba belébotlanak a gonoszok s elesnek, mielőtt felhágthattak volna Kapitóliumra.

Keserves csapás volt a szép kolostoron, hogy a szerzetesek sohasem tudtak nyugodni. Az éjszakáik még szomorúbbak voltak; mint a napaljaik. Vadállatokat láttak ilyenkor betörni celláikba s odafeküdni melléjük a deszkaágyra. S minden egyes vadállat az Antikrisztus volt. Né

melyikük sárkány, vagy griffmadár képében látta meg az Antikrisztust, mások meg szifinx alakjában. S mikor hajnaiban felkelték, fáradtak s bágyadtak voltak, mint valami nagy betegség után.

Az egyetlen vigasztalása ezeknek a szegény barátoknak az a Krisztus-kép volt, melyet az Aracoeli bazilikában őriztek. Ha egyiküknek, vagy másikuknak a szorongása egész a kétségbeesésig fokozódott, a templomba ment, hogy ott keressen vigasztalást. Keresztül haladt ilyenkor az egész templomon s a főoltár mellett levő gondosan elzárt kápolnába lépett be. Ott benn szentelt viaszgyertyát gyújtott, imádságot mondott, mielőtt kinyitotta volna az oltárszekrényt, melynek kettős zárja volt. S mindaddig terden állt, míg a képet szemlélte.

(Folytatása következik.)

Most jelent meg

Magyar nemzetiségi politika

Írta: Bánfi Dezső báró.

*** **Bolti ára 1 korona.** ***

Dárdai Sándor

Közigazgatási

*** Törvénytár ***

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára **120 korona.**

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

NAPIREND.

November 22. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Cecilia. — Protestáns naptár: Cecilia. — Görög-keleti naptár (november 9.): Onex. — A nap két 7 óra — perckor, nyugozik 3 óra 59 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége melletti illesztőterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát ezerrint s mai napra a következő időjárás várható: Széles, hűvös, sok helyütt csapadék.

November 22. Bochnicsek Gyula hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt). — Czernóczy személyzetek dalkörének táncmulatsága (Nagyipipa.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

S z e s z ü z l e t.

— November 21. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Budapesti máslék 12 $\frac{1}{2}$ —13— korona másszántként

Budapest-kőbányai sertéskereskedelelem

— November 21 —

Magyar elbrendül: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban 110—2 fillérig. Ifjatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 117—8 fillérig, ifjatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 116—7 fillérig, ifjatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 116—7 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként: 260 kilogrammon felüli súlyban 116—7 fillérig, közép páronként 240—250 kilogramm súlyban 115—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 114—5 fillérig.

Szállítás: November 18. napján volt készlet 30,826 darab, november 19. napján felhajtattott 1264 darab, november 19. napján elszállítottott 824 darab, november 20. napjára maradt készlet 31,266 darab. A hízott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

Révész Nándor

könyv, papír és zenemű kereskedése.

Minorita új palota.

Telefon 265.

Telefon 265.

Papír Különlegességek tárháza.

Legujabb divat.

— Angol vászon levélpapírok —

Francia lámpaernyők a legizlesebb kivitelekben.
Ujdonság!
Gyertyára és villanyos lámpákra alkalmazható ernyők.

Ügyvédi irodák, bankok és magáncégek figyelmébe:
Írópapírok, levélpapírok, borítékok, tentatartók, írógéppapírok és mindenféle irodaszerek a legnagyobb választékban és jutányos áron.

Ujdonság a könyvpiacra. Most jelent meg Mikszáth „Almanach” ja az 1904-ik évre.

Ára 2 korona.

Havi részletfizetésre fenti cégnél szerkeszthető be:

A festőművészet remekei.

Régi mesterek leghíresebb alkotásainak gyűjteménye színes másolatokban.

**== Százhusz ==
műremek**
6 darab tokban 240 kor.
Zeneművek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. B. Vinga. Jogilag önnök van ugyan igazsága, de azért jól teszi, ha az ügyet átadja egy fiskálisnak, a ki majd eljár benne. Egyébb tanácsossal nem szolgálhatunk, főleg azért nem, mert erre lehet önnök-nél speciális városi szabályrendelet.

K. E. Beél. Tudósítást mindenkintől szívesen veszünk, csak gyors és érdekes legyen.

Médi, Arad Jól meg van írva, de a közlemény nem egyéb, mint semmit mondó, üres mondatok egymás mellé helyezése. Próbáljon modern tárgyat s ne csináljon egy kis mesét hozzá.

Műkedvelő, Világos. Csak küldje be minden aggodalom nélkül. Ha jó, közölni fogjuk, addig azonban ígéretet nem tehetünk, amíg el nem olvastuk.

D. A. Felsőszálláspatak. Kérrel méta kiadóhivatal nem teljesítheti. Előfizetési árakban senkinek semmiféle kedvezményt nem adunk. Ez nálunk kimondott elv, a mitől el nem térünk.

Vidéki előfizető, Csermő. Nem vált be. Hiszszük azonban, hogy fogunk még öntől közölhetőt is kapni.

IDEGENEK ARADON.

— November 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Báró Károly I. birtokos Nagyhalmagy. — Stern Ede utazó Bécs. — Falk Nándor utazó Berlin. — Majniski Miadin utazó Bécs. — Benedek Ede utazó Budapest. — Berger Adolf utazó Bécs. — Steiner Emil utazó Bécs. — Heisler Ferenc utazó Budapest. — Beiker Ödön utazó Budapest. — Drabovovics Sándor birtokos Vésztő — Spieler Nándor utazó Budapest. — Fehér Fülöp utazó Budapest. — Salamon Rezső utazó Budapest. — Braun Miksa utazó Bécs — Braun Sándor utazó Bécs. — Hausner József utazó Budapest. — Stern Miksa utazó Budapest. — Rossmann Herman utazó Budapest. — Ujhely Armin utazó Budapest. — RothBertalan borkereskedő Vásárhely
Központi szállod. Báró Nikoleta Mihály nagybirtokos Temesvár. — Gerlei Lajos igazgató Budapest. — Markó Ernő festőművész Budapest — Páll Lajos földbirtokos Tekesópatak. — Boros Dezső utazó Budapest. — Ernszt Lajos igazgató Budapest. — Keményffy Jenő festő Budapest. — Faragó Mátyás könyvvezető B. Csaba — Grósz József hivatalnok B. Csaba. — Bruck Miksa festőművész Budapest. — Dr. Rózsa Kálmán nemzeti Szalon titkára Budapest. — Tölgyesy Arthur festőművész Budapest. — Szenes Fülöp festőművész Budapest. — Sreier Viktor bankhivatalnok Budapest. — Deutsch Samu utazó Budapest. — Kende Antal kereskedő Ménés.

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1908. évi november hó 22-én:

Bérletszűnet. Bérletszűnet.

Délután 3¼ órakor, fél árral:

Katalin.

Bredeti operette 3 felvonásban. Irtá: Dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette: Fejér Jenő.

SZEMÉLYEK:

II. Katalin	Singhoffer V.	Iwanoff Alexis	Szabó László.
Gróf Guracky	Mariházi M.	Chevalier	Polgár S.
Buranoff Iván	Győre Alajos.	Duplessis -	Rózsa Lili.
Sunderland	Füredi J.	Anica	Szilassy J.
Troikoff Fedor	Sarkadi A.	Gregor	Juhász S.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet 53. sz. Páratlan.

Este 7¼ órakor, rendes árral:

A pesti nők.

Operette 3 felvonásban. R színt francia eszme után írták: Tann Bergler O. és Norin E. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Magyar színtre átdolgozták: Feld A. és Mérei A.

SZEMÉLYEK:

Rozsnyay	Bejczy Gy.	Mimi, leánya	Szilassy J.
Prokopné	Pajor Agnes.	Ersi	Fóti Frida.
Klara, leánya	Rózsa Lili.	Gyuri	J hal Jozsef.
Pedal	Polgár S.	Dr. Czinege	Mariházi M.
Str blinszky	Füredi J.	Csiga, irnok	Győre Alajosa.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Kerpel Izsó

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

a következő ujdonságok érkeztek:

Magyarban: Jókai: Ahol a pénz nem isten, May: A Rio de la Plátánál, Ohnet: Mőregvásár, Beniczky: Méta. Két Mária, Nem ism. a múlt történelét, Gorkij: Tővedés, Bársony: Élésképek, Lengyel: Tavasz mese, Bergeret: Nicole levele, Uckermann: Buksi letrajza, Gaál: Hiuság, Tormay: Apródszerlem, Kontur: Birták, Ahegy mögöl, A végzet, Halbe: Ifjuság, Coppée: Az élet barcai, Freron: Pompadour, Lsky: Bakák Boszniában, Csicseri Bors: Görbe nap, Zobeltitz: A spártai nagynéne, Danka: November, Werner E.: A toll hőse.

Németben: Willi: Die Geliebte des Prinzen Jan, Bernhard: Sonnenwande, Boy-Ed: Werde z. Weibe, Erhard: Gräfin Ruth, Eschtruth: Am See, Frenssen: Die Sandg äftin, Gersdorff: Ein Wille, ein Weg, Gorkij: Blaue Funken, Ehemalige Leute, Marejuika, Heimbürg: Dr. Danz u. s Frau, Hillern: Und Sie kommt doch, Lindau: Hängendes Moos, Marriot E.: Die Familie Harteberg, Maupassant: Das Bett.

Franciában: Laurent: L'homme invisible, Mary: Morriel outrage, Nielle: M. roman au Niger, Quinál: Bandits, Willy: La maitresse du prince Jean, Zoia: Vérité.

Angolban: Connan D.: Sign of four, Brigadier Gerard stb.

Kölcsöndíj havi 1 korona 20 fillér, vagy kötetenkint 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták. Vidéki berlek is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A keresettebb művek 5—20 példányig vannak raktáron.

Minden ujdonság azonnal kivehető.

A német póttjegyzék megjelent és díjmentesen kapuato.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben a legujabb és legértékesebb zeneművek is megjelenésük után azonnal kölcsönzésre kapuak.

Zenemű kölcsöntári díj egy óra 1 kor. 40 fill., vagy hangjegyenként 14 fillér.

Az egész zenemű-kölcsöntári jegyzék 40 fillér. A legujabb termékeket az a m zo zenemű póttjegyzék is megjelent és díjmentesen kapuato.

Pontos kiszolgálás vidékre is. Ugyane cég ajánlja a n. é. közönség szíves figyelmébe

könyv, zenemű és papirkereskedését

melyben a legujabb divatu, legfinomabb kazzetta- és díszlevélpapírok meglepő nagy választékban és igen olcsó verseny-áron kaphatók. Irodai cikkek le előnyösebb b szerzési forrása. Gyönyörű rézmetszetek és olajfestmények minden állás és kivitelben.

Olaj és akvarell festőek, festővásznon és győn festészeti kellékek elsőrendű minőségben. Festőmintak ugy eladásra, mint kölcsönzésre. Minden valásu díszes imakönyvek a legnagyobb választékban.

Levelező lapok nagy készlete; 25 újabb aradi felvelet. Kedvező alkalmi vétetek könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű ujdonság raktáron.

SIMALYA KÁROLY

Arad és vidéke polgári temetésrendező vállalkozó.
Arad, Andrásytér 20. Telefon: 515.

Rottariu Szidónia édes anyja, Demmelbauer Jakab és neje szül. Schenk Mária nevelő szülei, a maguk, valamint kiterjedt rokonságuk és ismerőseik nevében is igaz benső fájdalomtól megtört szívvel jelentik a szeretett jó gyermek, nevelt gyermek, rokon, ismerős és jó barátó

Rottáriu Emáliának,

1903. évi november hó 21-én, d. e. 1/8 órákoó, életének 14-ik évében, rövid szenvedés után történt elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai november hó 22-én, d. u. 8 és fél órákor fognak Erzsébet-utca 13. számú gyászházából gör. keleti rom. szertartású ima után a felső temetőben levő külön sírhelyen örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás lengjen a korán elhunyt ártatlan leánya porai felett!

Arad, 1903. november 21.

MERCUR

Vesz és eladt vidéki takarékpénztár- és bankrésztvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapír- és sorsjegyre — igen előnyös előleget folyósít. — Bank- és tőzsdéjegyekben szakszerű felvilágosítással ingyen szolgál.

váltóüzleti részv.-társ.

BUDAPEST, V., Fűrdő-utca 3. sz.

BANKOSZTÁLY.

SORSJEGYSZTÁLY.

VÁLTÓÜZLET.

A m. kir. szab. osztálysorsajáték főeljárásító helye.

2558

Sorsjegyek csekély havi részletfizetésre; előnyös sorsjegytársaságok. — Sorsjegybiztosítás: legolcsóbb díjszabás kívánatra bermentve.

Rövid levélcim: MERCUR, Budapest, Fűrdő-utca. Részvénytőke: 1,000,000 kor.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fűlvételnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidéki dízmű-, fűszer- és vasárüzlet részére a magyar, német és román nyelvben jártas, szakképzett segédet.

Aradi üzlet részére ügyes elárúzó leányokat. Vidéki kisebb vegyesárúüzlet részére fiatal ltr. segédet, aki románul tud.

Vidéki fűszer- és vegyeskereskedés részére fiatal segédet, aki a magyar-, német és román nyelvben jártassággal bír.

Aradi férfi-dívmű- és játékarú-üzlet részére fiatal, ügyes segédet, kezdő fizetéssel.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére a fűszer- és vegyes szakmában jártas üzletvezetőt, 1000 korona óvadékkal.

Vidéki városba 16—18 éves fűszer- és rövidáru-segédet, aki a vas szakmát is érti előnyben részesül.

Vidéki rőfős- és divatárúüzlet részére jó megjelenésű, ügyes fiatal segédet.

Vidéki fűszer- és vaskereskedés részére a magyar- és tót nyelvben jártas segédet.

Vidéki fűszer- és vegyes-üzlet részére fiatal románul tudó segédet, kezdő fizetéssel.

Több rőfős- és vegyes árúüzlet részére a román nyelvben jártas fiatal segédet.

Ajánlunk:

Üzletvezetőnek, vagy első segédnek a bőr-áru szakmában kiválóan jártas egyént, aki ily minőségben elsőrangú üzletben működött s önálló bőrkereskedése is volt, magyarul, németül, szerbül és románul beszél.

Ínt. ügyes női alkalmazottat, aki a fővárosban hosszabb ideig alkalmazva volt, lrodatisztnek, vagy pénztárhoz.

Felső kereskedelmi iskolai érettségilt tett, a magyar német és román nyelvben jártas fiatal embert lrodal gyakkornokul.

Elsőrendű nagykereskedő cégnél sok évi gyakorlattal bíró könyvelőt, naponta 1—2 órai lrodal foglalkozására.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeknek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

elnök.

titkár.

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
" " Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
" " Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
" " Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, IV. oszt. számára sajtó alatt.
" " Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, célszerű utításokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon Réthy L. és fia jóhírű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill.

Aradmegye térképvázlata, a térképrajzoltatás előfogalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor-féle térképvázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, ára laponként 06 fillér.

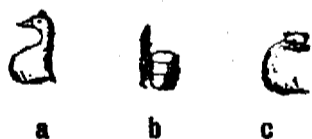
Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 30 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 3. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófaly-Pataky Kis Phonomimikai

az olvasástani kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg ogy iskoláknak készült, a hol egy v gy más okból más abc t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan.

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legújabb nép számlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp Csath, Gazdasági Ismétlő iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg. 3. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskoláikba bevezetni. Kiadványjegyünkkel bármikor szolgálunk.

Arad, 1903. augusztus hó.

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és fia,
könyveskereskedése.

1424

Ma vasárnap, 1903. november 22-én SASA SKOPA kamaraénekesnő és BOCHNICSEK

Gyula, a magyar kir. Operaház tagja,
WEIDL, HORWITZ,
KLEMENT és ZIMMERMANN
tanár urak, a magyar kir. Operaház tagjaiból alakult kürtnégyese
a Fehér Kereszt szálloda nagytermében
HANGVERSENYT rendez.

Jegyek 6, 4 és 2 koronáért kaphatók.
Ifj. Klein Mór könyveskereskedésében, Aradon.

A fűtési idény beálltával ajánlunk
elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

111

légszesz pirszenet (coaks,)

100 kiló 4 korona — fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszénél

500 klg. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszén,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.

Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.

Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 21.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott, Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonanemek tartottak. Időjárás szeles.

Készletőzsde. Berlin 1/4, Páris 5 magasabb.

Zárás 12 órákor:

Buza 1904. áprillisa . . . . . 7.74— 7.75
Rozs 1904. áprillisa . . . . . 6.72— 6.73
Zab 1904. áprillisa . . . . . 5.51— 5.52
Tengeri 1904. áprillisa . . . . . 5.24— 5.25
Repce 1804. augusztusra . . . . . 11.80—11.90

Zárás 5 órákor:

Buza 1904. áprillisa . . . . . 7.74— 7.75
Rozs 1904. áprillisa . . . . . 6.72— 6.73
Zab 1904. áprillisa . . . . . 5.50— 5.51
Tengeri 1904. áprillisa . . . . . 5.24— 5.25
Repce 1904. augusztusra . . . . . 11.80—11.90

Pöstyén

ostia, köszvény,
ischias, exostázok
speciális leghíresebb
gyógyhelye.

Prosp.: a fürdőigazgatóság

Téli kúra
kényelmesen a fürdő-
intézetben.

Házi kúra
az ágyon a házi orvosi
kezelésben.

Iszap főlerakat-házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kálmán gyógyszer-tárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

Értesítés.

Nagybecsű közönség és tisztelt vevőimnek tudomására hozom, hogy boldogult férjem által **Kallap János** czég alatt vezetett mézeskalácsos, méz és viaszkenű üzletet szakképzett fiam vezetése mellett változatlanul továbbra is fentartom. Férjemmel szemben tanusított eddigi szíves pártfogásukat velem szemben is kérem fentartani.

Tisztelettel

Özv. Kallap Jánosné.

Borítóknak, kik a best aranyvizet és a best aranyvizet, mindenek előtt

MATTON-FEL

GISSHÜBLER

SAVANYU-KUR

2660

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

89044—1908. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége a vonalai részére 1904. évben szükséges pályafelntartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet. Az 1904. évi megközelítő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemezhető vagy leszállítható, alább van felsorolva, a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1904. évben szállítandó fák pontos mennyisége és mérete szállítóval közöltetni fog-

nak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

- 115 km. jegenye fenyő deszka.
- 46 köbm. lucz fenyő deszka.
- 10 köbméter vágott lucz fenyőfa.
- 116 köbm. jegenye fenyő palló.
- 15 köbméter lucz fenyő palló.
- 55 köbméter tölgyfapalló.
- 141 köbméter faragott puhafa.
- 105 köbméter faragott tölgyfa.
- 40 köbméter puha szálfa.
- 19.000 darab különféle lécz.
- 212 000 darab fedőzsindely.
- 4.200 darab kemény kerítési oszlop, továbbá tölgyfa deszka, szélmentszetlen jegenye deszka, puha és kemény kerítési rud, puha szél deszka.

A fák szállítása 1904. évi február hóban kezdendő meg s 1904. évi április hó végéig fejezendő be. A fák két csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egyszersmind ajánlati űrlapokat képeznek, a pályázati feltételekkel

együtt a budapest-jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső-Kerespesi-ut nyugdíj ház csoport 2. sz.) anyagbeszerzési osztálya szolgáltatja ki díjtalanul, esetleg küldi meg posta útján.

A pályázati feltételek értelmében kiállítandó ajánlatok ivenkint egy korona magyar bélyeggel ellátva 1903. évi december hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be, a bálnapénz 1908. évi december hó 1-én déli 12 óráig teendő le.

Elkészve beadott, vagy táviratilag tett ajánlatok, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1908. évi október hó.

Az Üzletvezetőség.

(Nyomtatás nem díjazatik.)

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megilresedett s évi 1400 korona fizetéssel és megfelelő lakbárral javadalmazott segéd tisztii állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom eunélfogva mind azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, s az 1888. évi I. t. oz. 19. §-ában körülírt képesítéssel bírnak miszerint a kellőképen felszerelt kérvényeket hozzám f. évi december hó 9 éig bezárólag annál is inkább bemutassák, mert a későbbben érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Aradon, 1908. évi november hó 21-én.

Intitoris.
polgármester.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
kitűnően berendezett és
jól felszerelt
NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomdai
munkák gyorsan és pontosan
elkészítettnek.

Méltányos árak!

- Báli meghívók,
- Tánczrendek,
- Belépti-jegyek,
- Esküvési és eljegyzési kártyák,
- Gyászjelentések,
- Üzleti körlevelek,
- Levélpapírok,
- Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!

Mérleg-javító műhely!

Weisz Jenő

épület és műlakatos

Aradon, Szent Pál-utca 1. szám,
(a zsidó templommal szemben.)

Ajánlja magát minden az épület-műlakatos és mérlegszakmába vágó munkák elkészítésére, u. m.: épület vasalások, sűrűcsok, kovacsolt vasból kerítések, takaréktűzhelyek, szivattyús kutak és mindenemű mérlegek javítását. Továbbá elvállal vizvezeték és fürdőszobák berendezését, jutányos árak, pontos, gyors és legjobb kivitelben. 1458

Kitűntetve. Alapítva 1879-ben.

A legszebb, legalkalmasabb és legötletesebb

karácsonyi ajándék

egy életnagyságu arckép, mert örök becsé van és egyszersmind szobadiszul, továbbá előnyös nász-, névnapl, születésnapl, vagy egyéb alkalmi és ünnepl ajándékl szolgál, de ugy is mint örökös emlék (különösen megholtakra) fölötté alkalmas. Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem el. Nagysága 40:50 cm., ára 3 frt.

Hü hasonlatosságért és tartósságért kezeskedem.

A fényképet sértetlen állapotban küldöm vissza. A képet 10 nap alatt elkészítem. (Karácsonyi ajándékl szánt képeket tessék minél előbb megrendelni.)

Bodascher Szigfried kitűntetett arcképfestészeti műintézete
Bécs, II., Praterstrasse 61.

Igaz Sándor

műórás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Raktáron tart: **különlegességi zsebórákat**, u. m.: Longines, Omega, Bonheur stb. valamint mindennemű **inga-, fali- és ébresztő órákat** pontosan szabályozva. 2261

Ékszerek nagy választékban.

Saját óra és ékszerjavító

műhelye.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO** tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biz os sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár

FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.) 798

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Amerikai szabadalmazott ablakredőnyök

önműködő szerkezettel.

Tartósságért kezeskedünk.

Czéiszerezése, olcsósága, tisztasága és kényelmességénél fogva felülmulhatatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint: egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva.

A redőny tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor feszesen és simán gördül fel, ami a szövet tartósságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyök bármily ablaknál alkalmazhatók, a be- vagy kiakasztása felette egyszerű és percnyi idő alatt eszközölhető. — Árak nagyság szerint 1 forint 80 krajczártól 3 forintig. 2285

Zimmermann és Eisele

a „Zöld papagáj“-hoz Aradon, a Templom-utca sarkán.

Telefon szám 275.

Telefon szám 275.

Telefon szám 275.

Minden vevő fényképedvezményben részesül.

Tekintse meg!

mielőtt ruhaszükségletét beszerezné

FRANK LEO

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat

Andrássy-tér 9. sz., (az új minorita templommal szemben),

hol feltűnő olcsó árban dus választéku raktár áll a t. vevőközönség részére felhalmozva. — Áruházam készletéből bátor vagyok néhány cikket kiemelni:

Valódi székely, vadász és gazdász kabátok

kizárólag csak

áruházamban

kaphatók.

Ezen kabátok saját műhelyemben **valódi székely** vizmentes posztóból készülnek s ezen tulajdonságuknál fogva úgy a vadász-sport kedvelő, valamint a gazdász uraknál nélkülözhetetlen ruhadarab.

Szolid elv!

Külön mérték szerinti osztály!

Pontos kiszolgálás!

Stiaszny József

kaptala és sámla készítő

Aradon, Andrássy-tér 4. sz. (Nádor szálloda-épület.)
Kihűtve 1901. és 1902. évben.Ajánlja magát mindennemű **kaptala** és **sámla** készítésére pontos kiszolgálás mellett. 14 év óta fenálló üzlettem tanuskedik jó hírnevről. Főtörvényem: védi a legjobb anyagból készült áru val jutányos árak mellett kiszolgáltatni. 281

Magy. kir. államv. üzletv. Szegeden.

31886—903. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Herkules-fürdő állomáson megüresedő buffet bérletére ezenfel nyilvános pályázat hirdetik.

A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi április hó 15-vel veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1909. évi április 14 ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: I. és II. oszt. váró- és étterem 4677 m², 1 kis szoba 1276 m², 1 konyha 1170 m², 1 kamra, 1 jégverem (90 m³), 1 pincze, 1 padlás, 1 gazdasági udvar.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak főnt kiirt Herkulesfürdő állomása pályaudvarán levő buffet üzletre“ felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetendő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi november hó 28-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségipalota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 100, azaz Egyszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi november hó 27 én déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta útján beküldendő.

A közös célre szolgáló I—II. oszt. váró és étterem fűtése és világításának felét — va ut viseli.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi ár folyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A buffet bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevők-ről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanek, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi november hó

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem éjantatik.)

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTATOTT 1890.

4839—1903. számhoz.

Felhívás ajánlattételre

a kereskedelemügyi m. kir. minister ur folyó évi november hó 13-án kelt 72847. sz. rendelete folytán.

A posta- és táviridánál 1904. évi január hó 1-től kezdve szükséges alább említett szükségleti tárgyak szállítására ajánlati versenytárgyalás nyitattik:

- I. Kisalaku (50×30×20 cm. méretű) betörésselenes vasládák,
- II. Köpödedények,
- III. Szappanok (még pedig szinszappan, kókusz- és glicerín-szappan).

A felsorolt egyes csoportokba tartozó tárgyakból évenként körülbelül előforduló szükségletéről szóló kimutatás s a szállításhoz irányadó feltételek az országos posta- és táviridagazdászati hivatalnál (IX., Gyáli-ut 18.) ingyen kaphatók, nemkülönböztetve a raktáron levő tárgyak mintái ugyanott megtekinthetők.

Ajánlatokat a felsorolt szükségleti kellekek mindenik csoportjára külön-külön kell tenni, mert kumulatív ajánlatok figyelembe vehetők nem lesznek.

A kínált tárgyak okvetlenül hazai gyártmányúak legyenek, minek igazolásául azok gyártási helye az ajánlatokba megnevezendő és a gyártásnál felhasználandó nyers anyagok beszerzési forrása is megjelölendő.

A vasládák s köpödedények anyagminősége, alakja és szerkezete tekintetében a raktáron levő minták irányadók. A különféle szappanokból ellenben 2—2 mintadarabot kell az ajánlattal bemutatni, ellátva azokat alkalmas módon az ajánlattevő cég nevével és azon sorszámmal vagy jellel, mely alatt az ajánlatban említve van.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a szállítási feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti, min k bizonyosságául az gazd. hivataltól kapott szállítási feltételek egy példányát aláírva és saját bélyegző vagy pecsétnyomatával ellátva az ajánlatához melléke ni tartozik.

Bánatpénzül az egy évi hozzávetőleges kereseti összeg öt (5) százaléka készpénzben, vagy üzleti biztosítékul alkalmas értékpapírban, a központi posta- és táviridagazdászati hivatal (V., Akadémia-utca 13. sz.) előzetesen láttamozott letéjegy mellett a budapesti posta és táviridagazdászati pénztárnál (IV., főpostaépület) leteendő s a kapott pénztári letéjnyugta szintén az ajánlatához csatolandó.

Magyar nyelven szerkesztett, ivenként egy (1) koronás okmánybélyeggel ellátott s a fentiek szerint felszerelt ajánlatokat lepecsételve és a borítékban: „Ajánlat **posta- és táviridagazdászati tárgyak szállítására**“ felirattal ellátva

folyó évi december hó 5-ike déli 12 órájáig

a gazdasági hivatal vezetőjénél kell benyújtani, hol azok a mondott napon déli 12 óra után nyomban fel fo nak bontatni és olvastatni, mely alkalommal ajánlattevők vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

A megállapított határidőn túl beérkező, valamint a feltételeknek egy vagy más irányban meg nem felelő vagy táviratilag tett ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Mindenik ajánlattevő ajánlatával s az ahhoz letett bánatpénzzel, az ajánlatok feletti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, a szerződés megkötéséig kötelezettségben marad.

A szerződés legfeljebb 3 évi időtartamra fog köttetni.

A kereskedelemügyi m. kir. minister ur egyébiránt fentartja magának, hogy az ajánlok között — tekintet nélkül az ajánlott árra és a kikötött feltételekre — szabadon választhasson s azon esetben, ha az ajánlattevők a tárgyakért el nem fogadható magas árakat kívánának, a beszerzést az ajánlatok mellőzésével bárhol eszközölttesse, s hogy a cél biztosítására bármily másféle intézkedést tehessen.

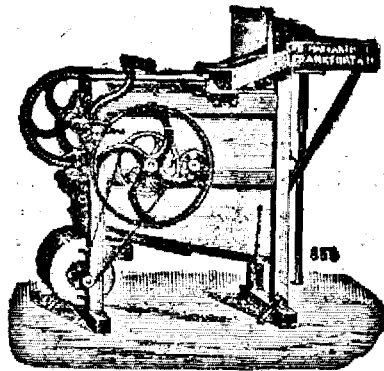
Budapest, 1903. évi november hó 18-án

2444

M. kir. országos posta- és táviridagazdászati hivatal.

Kukoricza morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták,
Konkolyozók (triórök);
Széna- és szalmasajtók.
Répa- és burgonyavágók.
Takarmány-füllesztők.
A legjobb VETŐGÉPEK
„AGRICOLA“ (tolókerék szerkezettel)

mindennemű vetemény számára, váltókerék nélkül dombon avagy síkon alkalmazható, a legújabb rendszer szerint és jótállás mellett gyártanak és szállítanak 1812

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és ekegyárak

BÉCS. II/1 Taborstrasse 71.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszont elárúsítók kereszteknek.

Dick Ferencz Alajos

fényező és mázó mesters

Aradon, Boczkó-utca 9. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat u. m.: fürdőszoba és kádak-, vas- és fa-butorok-, vízikannák-, tálcza-, kályhavédő-, fakosarak

aranyozás és márványozását, függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára és érczre diszes kivitelben, floderozások minden színben a legsecciosabb kivitelben jutányos árban és pontosan teljesítetnek. 1475

Éz a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Alapított 1893.

Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,

Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben **csinos gyermek-ágyakat,** mindenféle**rézbutort,**

összecukható vaságyakat. Sodrony-ágybetétek minden méretben készítettnek.

Pontos kiszolgálás a legjutányosabb áron. 2006

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

25725—1903.

Hirdetmény.

A folyó évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által szerkesztett összeírásai je yzék 16 darab ivét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. § a és az erre vonatkozó utasítás 17. § a értelmében 1903. évi november hó 17-től számítandó 8 napra a fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közszemlére azzal teszszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Szibig Károlyné, Berán Antal, Molnár Albert, Porczán Lajos, Schönberger Mihály, Gruber Joachimné, Verner Dániel, Krausze Gus táv, Klein Zsigmond, Csongrádi Julia, Ács Károly, Kunditz József, Mericskai Sándor, Wallner Antal és Ritter János, a kik italmérési engedélyt kaptak, nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett formai adatokra nézve az érdekelteken kívül a kereskedelmi testület és ipartestület is nyújthat be a város fogyasztási adófelügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1903. évi november hó 14.

A városi tanács.

KINTZLER ZOLTAN

Gronometter műörás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer
kapható.

Pontos és szolid kiszolgálás!

17232—1903.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382/223—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cselédmenedékház létesítéséről és nő cselédek jutalm. zásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év, tehát a folyó 1908. év végével is” cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj, és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz az arra érdemes cselédek ré. zére kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak 18. életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a háznál vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szabad kir. város törvényhatósági területén egy helyen és egy folytatásban legkevesebb 3 éven át gazdájok megelégedésére szolgáltak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédre nézve, kik a beiratási díj fizetését elrendelő szabályrendelet életbe lépté előtti vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba, azóta változatlanul mindig egy helyben szolgáltak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

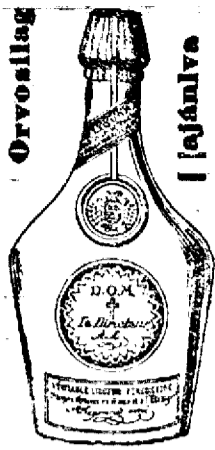
A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazását megelőző szolgálati ideje be nem számítható.

A szolgálati idő tartamába beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálása miatt szűnt meg.

A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik: elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik: a) egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak; b) egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgáltak.

Jutalomdíj elnyerése végett december 15. napjától 15. napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkező ebbeli kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok melléklétével kérelmét írásban is benyújthatja. — Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasíthatók. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázó hiányában, vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a felmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1908. évi november hó 15.
Sarlot,

BÉNÉDICTINE

A legkitünőbb valamennyi likörök között.

Vigyázzunk mindig arra, hogy az üvegek alján található négyszögletes czimkén az itt látható vezérigazgató aláírása legyen.

Alegrande

A „Bénédictine” szó Ausztria-Magyarországon védve van, sőt az ehhez hasonló, összetévesztésre alkalmas nevek is törvényellensek.

Házalóktól és utánzatoktól óvakodjunk.

Aradon kapható Éles Ármin, Fejér Gyula és Matzky Károly wraknál.

HANS HOTTENROTH, General Agent. HAMBURG.

A közelgő téli idényre raktáron van legfinomabb

Jamaica Rum

üvege 60 fillér. I kor. 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közep csomag 60 fillér, 1/8 kiló diszes bádóg dobozban 3 korona.

Kitünő francia illatszerek

Extrait Ideal, Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Vigne fleurie, Extrait Crub Apple Blosson
üvege 4 korona

Extrait Tréfle du Japon, Extrait Crub Apple,
üvege 3 korona.

Extrait Violette enperieur. Eau de Cologne Russe.
üvege 2 kor 50 fill. üvege 6 korona

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában

Arad, Szabadság-tér. 909

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1908. évi december hó 3-án d. e. 9 órakor az aradi ipar- és népbank zálogosztályában a következő számú és 1908. évi szeptember hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 72. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

12036	12091	12366	12651	12752	12790	13059	13157	13184	13416	13496
13547	13906	14016	14029	14150	14156	14158	14279	14315	14470	14894
14982	50733	15209	15266	15358	15604	15689	16077	16200	16431	16621
16667	67028	16689	16714	16770	16888	17005	17161	17178	17404	17470
17472	18631	17645	17782	17798	17852	17920	17939	17946	18013	18016
18120	18128	18157	18197	18204	18217	18244	18257	18353	18424	18544
18603	18631	18717	18740	18838	18906	18963	18965	19016	19059	19197
19337	19241	19386	19387	19388	19409	19497	19568	19608	19627	19641
19720	19728	19751	19765	19915	44	52	94	97	295	312
325	345	458	474	587	725	741	752	763	776	806
879	931	944	986	1008	1060	1066	1101	1137	1152	1159
1179	1273	1291	1357	1384	1493	1521	1528	1537	1735	2004
2033	2046	2125	2153	2345	2359	2364	2367	2371	2441	2494
2506	2516	2526	2532	2533	2602	2650	2657	2676	2711	2733
2762	2785	2871	2988	2951	2958	3000	3012	3033	3055	3062
3134	3156	3157	3176	3225	3248	3282	3309	3355	3422	3465
3530	3555	3565	3569	3576	3578	3614	3622	3714	3727	3737
3789	3799	3803	3838	3863	3879	3899	3920	3964	4002	4004
4010	4043	4045	4121	4132	4136	4182	4223	4242	4272	4277
4279	4303	4351	4452	4505	4520	4572	4576	4601	4674	4684
4766	4801	4847	4895	4897	4944	5085	5093	5098	5119	5120
5138	5199	5225	5224	5232	5285	5407	5443	5480	5498	5533
5586	5699	5723	5748	5762	5763	5764	5776	5793	5804	5820
5822	5841	5848	5868	5885	5890	5911	5912	5913	5914	5915
5916	5916	5916	5916	5916	5916	5916	5916	5916	5916	5916

Arad, 1908. évi november hó 7-án.

Az igazgatóság.

Őszi és Téli divat-kelmék

beszerzésénél minden hölgy saját érdeke, hogy áruházam rendkívüli nagy választéku

Divatkelme

ujdonságait

megtekintse, melyeknek árai

versenyen kívül

állók.

Rendkívül előnyös vételek.

120 cm. széles Cybelin kelmék,
120 cm. „ Sima női posztók,
120 cm. „ Csomós szövésű kelmék,
140 cm. széles Costüm kelmék, fekete és színes.

Mosó - bársony

remek mintákban.

Francia flanel

és jó mosó

barchetok.

Singer

Sándor

divatáruháza

ARAD,

Andrassy-tér 20.

Fischer Eliz-ház. 1867

Vidékre a teljes mintagyűjtemény kívánatra postafordultával megküldetik.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudakozóknak kéri a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételre a kiadóhivatalban: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

Ennen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 6 fillér. — Csalédet kereső vagy csalédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyen.

Eladó ház,
mely még 10 évig adómentes, áll 2 szép nagy szoba, konyha, pincze, folyosó, minden hozzátartozó mel-lékkeliségekkel és egy kis kert-tel együtt 3400 koronáért eladó. Készpénz 1100 kor. átvehető. Bő-vebbet a kiadóban. 2348

Két szobás udvari lakás
november 1-től kiadó. Csiky Ger-gely-utca 18. szám. 2269

Gyógyszerész gyakornok.
Egy hat osztályt végzett intelli-gens fiatal ember gyógyszerész gya-kornoknak ajánlkozik. Czim a ki-adóhivatalban. 2416

Weitzer János toll.
 Doboza 4 kor. 40 fill.
Nikkelezett aczélból.
Kapható: Ingusz I. és Fianál. Telefon 517.

Azon vagyonos,
önálló, művelt uriember, ki haj-landó fiatal, intelligens leányt föl-tétlen discret barátsága ellenében anyagilag is támogatni, küldje vá-laszát előzőleg itt megjelölve „Pi-pacs” jellegre főposterestante. 2448

Uri leányok
intelligens háznál, jó polgár! koszt és kitűnő sütemények készítésé-ben oktatást nyerhetnek. Ugyanott urak részére teljes ellátás kapható. Czim a kiadóhivatalban. 2458

Árverési hirdetmény.
A csálvi és barackai állami szőlőtelepek feles terményeinek el-adására árverési hirdetek. Eladás tárgyát képezik: Csálatelepen: 2000 m. m. őszi szalma, 1200 m. m. zabszalma, 300 m m. őszi poly-va, 12000 kéve tengeri szár. Barack-kán: 2740 kgr. I. oszt. magkóles, 9000 kgr. buza és zabpolyva, 3700 kéve tengeri szár és két dro. mustra igás ló.
Az árverés Csálatelepen f. évi december hó 14-én d. e. 9 órakor Barackán f. é. december hó 15-én d. e. 8 órakor fog meg aratni. Tíz százalékos banatpénzzel előttr zárt-ajánlatok is adhatók be és részle-tekre vonatkozó ajánlatok is t-he-tők. Közlebbi felvilágosítások a telepek igazgatóságánál Aradon szerezhetők.

Kosinsky s. k. igazgató. 2447

Varrónő,
aki a legkompikáltabb tolletteket elismert jó izléssel és gyorsasággal készít ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések Kápolna-utca 2. sz. ajtó 4. 2416

Nagymennyiségű IÉCZ eladó az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Magas jutalékkal felvételnek
bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXXI. t. cz. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szorgalommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona kereset.
Ajánlatok intézendők a „Szerencse Hir-ado” kiadóhivatalnak, postafiók 180, Bu-dapest. 2317

T. cz.
Van szerencsénk a n. érd. kö-zönség becses tudomására hozni, hogy **Basztián József és Maringer József** társas cégünk alatt. f. é. novem-ber hó 18-án, **Weitzer János** (volt Templom utca) és **Kazin-czy-utca sarkán** egy a mos-tani kor igényeinek megfelelően berendezett

úri-szabó üzletet
nyitottunk, ahol a legújabb divatu szövevényből a legújabb f. gon sze-rint min. ennemű rendelések pon-tosan és jutányos ár mellett eszkö-zöltetnek. 2448
Mindennemű **egyenruhák** elő-írás szerint pontosan elészített-nek. Magunkat a n. érd. közönség nagybecsű pártfogásukba ajánlva, kiváló tisztelettel
Basztián J. és Maringer J. polgári- és egyenruh -szabók.

Uri házak
figyelmébe!
Kedvező feltételek mellett ajánl-kozom házakhoz

vasalásra.
Ozímem 2461
Proháska Ferenczné,
Kapa-utca 8. szám.

Mindig éles!
Félrelépés kizárva!
kiváló előnye az **eredeti H-patkóknak.**
Az utánzatok ellen minden H-patkó az itt látható gyári védjeggyel van el-látva. A vásárlásnál erre ügyeljünk és ut-sítsunk minden után-zatot vissza, mert azok használhatatlanok.
Leonhardt & Co. Berlin-Schöneberg. 2395
Kérjünk képes árjegyzéket. Vezérképviselők Ausztria-Magyarország részére: **Kaszab & Breuer, Budapest VI.**

500 forintot fizetnek annak, aki **Bartilla** fogvizének hasz-nálata mellett, füvegje **35 kr.** valaha is-mét fogfájást kap, vagy a szája büzlík. (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösök,** (E. Winkler) **Wien,** 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon G. Földes Kelemen** gyógyszer-tárában, Deák Ferencz-utca 11. sz. és minden gyógyszer-tárban, valamint **Krausz Ele-mér és Társai** drogueriájában András-sy-tér 20. szám. — Kerjük mindenütt hata-rozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hami-sítványok feljelentői jól díjaztatnak. 129

Telefon 242. sz.
Kalmár * *
* * József
VILLANYSZABÓ
Kerékpár és varrógép rak-tára 2073
ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.
Raktáron tartok családi **Singer varrógépeket,** karikahajós (Ringschiff) gépeket házi vagy ipari használatra 5 évi írásbeli jótállással, kedvező havi részletfizetés mellett
Varrógép javítások jótállás mellett eszközöltetnek.

Uraságoktól levetett téli kabátokat és utazó bun-dákat, férfi ruhákat a legmagasabb áron veszek.
Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is ve-szek és olcsó áron eladok. 2365

Menczer Márton
Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Aki a fehérre mosott és fé-nyesre vasalt fehérműnek kedvelője, az adja fehérműt Morvai Károly
Weitzer János- (volt Templom) utca 17. szám alatt levő mosó és vasaló intézetébe tisztíttatni. 1514

Hetessy István
polgári és egyenruha szabó
Aradon, Nagyváradi-ut 10. sz.
Ajánlja magát mindennemű polgári és egyenruhák elkészítésére a legújabb divat és elírás szerint, ugyszintén elvállal ja-vításokat, átalakítást és felvasalásokat a legjutányosabb árak mellett. 1458
Hosszas szaktapasztalásaim, melyet külföldön elsőrendű szabóüzletekbe szerez-tem, lehetőségessé teszik, hogy t. megrende-lőimet legszolidabban kiszolgálhassam.

Magy. kir. Államvasutak igazgatóság.
1103—1903. R. szám.

Árverezési hirdetmény.
Ezennel közhírré tétetik, mi-szerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárusítandó varrógép, gyufa, müzsir, pezszőbor, ásvány-liz, üres kosár, kézműáru, konkolyozógép, stb. nyilvános elár. re-zése Arad állomásunkon lévő ki-adási raktárban 1903. évi novem-ber hó 23-án délelő t 9 órakor tar-tatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.
Az állomásfőnök h.: **Bakos.**

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.
legjobb valódi francia 1434
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermekruha-telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszt mellett.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

 Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készíttetnek.

Szabott árak.

Állapított 1845.

Telefon-szám 457.

Szabott árak.

Pályázat állásokra.

Áruházamban december hó elsején a következő állások töltendők be:
20 elárusító hölgy. Csakis ügyes, csinos és jobb körökből való hölgyek ajánlatai vétetnek figyelembe.

5—6 segéd, a norinbergi- és divatszakmából.

2 bolti szolga, ügyes, kiszolgált katonák.

A pályázók sziveskedjenek az áruházban naponta 2 és 3 óra között jelentkezni.

Porter Vilmos Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér.

FOGAK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolítottatnának 2 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakítottatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítetik.

Fogorvosi intézet:

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz I. em.

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL.

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel: d. e. 10—12 óra

d. u. 3—7-ig.

Fogtechnikai vezető:

GROSSMANN S.

a párisi fogorvosi akadémia kiállításán a kereszttel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

2288

Alkalmi vétel!

4 frt 34

egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes

pohár, 12 boros pohár, 6 likőr pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likőr üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege álvány, összesen 41 drb.

Fehér porcellán tányér 10 kr. 3 frt 50. Mosdó készlet színes

5 frt 95

festett és aranyozott tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelékes tál, 1 saláta-tál, 1 tészta-tál, 1 cauce-tál, 1 sauce-alja, 1 sőtartó összesen 26 darab.

darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavétetnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótetek 30 kr. darabja.

3 frt 45

egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig: 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 cukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.

SZABU ALBERT

6 csász. kir. Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhabereendezési cikkek nagy raktárában

ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.

Telefon 239.

Likőr készlet 6 személyre 90 kr. Fűgglámpa 90 kr. Ugyanez üvegből 90 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavétetnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótetek 30 kr. darabja.

2224